

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Slovní hodnocení z matematiky

v 1. a 2. ročníku 1. stupně ZŠ

Diplomová práce

2014

Iva Kyselová

Klíčová slova

hodnocení, matematika, slovní hodnocení, základní škola, žák

Key words

evaluation, mathematics, verbal evaluation, primary school, pupil

Anotace

Diplomová práce *Slovní hodnocení z matematiky v 1. a 2. ročníku 1. stupně základní školy* se zabývá způsoby hodnocení práce v matematice na 1. stupni ZŠ. Posuzuje školního hodnocení. Zmiňuje kladné a záporné aspekty slovního hodnocení. V práci navrhuji slovníček pojmů, který je využitelný ve slovním hodnocení z matematiky. Na základě pozorování žáků vytvářím slovní hodnocení z matematiky za dané pololetí. Výstupní slovní hodnocení bylo podkladem k dotazníkovému výstupu. Smyslem dotazníků je zhodnotit slovní hodnocení z pohledu rodičů, učitelů a žáků.

Annotation

The diploma thesis *Verbal ranking of mathematics in grade one and two, at primary school (first grade of elementary schools)* deals with evaluation of work and its methods in 1st grade mathematics in elementary school. It assess on school evaluation. The thesis mentions positive and negative aspects of verbal evaluation. In my thesis I suggest the word list of concepts which can be used for evaluation. Based on my research in elementary school I'm creating a verbal evaluation in mathematics in a present midterm. Output of the verbal evaluation was the base for the questionnaire output. The purpose of the questionnaire is to evaluate verbal score from the parents, teachers and students point of view.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 2014.

.....

Poděkování:

Děkuji za odborné rady Mgr. Mirce Brožové a PhDr. Šárce Pěchoučkové, Ph.D.
Jejich odborná pomoc mi umožnila vypracovat diplomovou práci.

OBSAH

Klíčová slova	2
Anotace	2
Prohlášení	3
Poděkování	4
ÚVOD	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HODNOCENÍ	10
1. 1 Pojem hodnocení	10
1. 2 Pojem školní hodnocení	10
2 ŠKOLNÍ HODNOCENÍ	12
2. 1 Právní vymezení školního hodnocení	12
2. 2 Formy školního hodnocení	18
2. 3 Typy školního hodnocení	18
2. 4 Funkce školního hodnocení	19
2. 5 Kritéria školního hodnocení	20
2. 6 Fáze školního hodnocení	20
2. 7 Formativní vs. normativní hodnocení	22
3 SLOVNÍ HODNOCENÍ	24
3. 1 Přínos slovního hodnocení	25
3. 2 Rizika slovního hodnocení	26
3. 3 Co hodnotí slovní hodnocení	27
3. 4 Zásady slovního hodnocení	27
3. 5 Pracovní kroky při vypracování slovního hodnocení	27
4 SLOVNÍ HODNOCENÍ V MATEMATICE	30
4. 1 Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika a její aplikace podle RVP ZŠ	30
4. 2 Cílové zaměření vzdělávací oblasti	31
4. 3 Obsah učiva v matematice a její aplikaci v prvním a druhém ročníku základní školy	32
4. 4 Očekávané výstupy předmětu matematika a její aplikace pro první a druhý ročník základní školy	33
4. 5 Klíčové kompetence v matematice a její aplikaci	34
4. 6 Co by mělo slovní hodnocení pro vzdělávací oblast matematika a její aplikace obsahovat?	36

4. 7. Co by slovní hodnocení pro vzdělávací oblast matematika a její aplikace obsahovat nemělo?	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 POSTUP PRAKTICKÉ ČÁSTI	39
5. 1 Dopis rodičům	41
5. 2 Dopis rodičům 2	41
5. 3 Sumář povah dětí	42
5. 4 Pozorovací hodiny	46
5. 5 Školní osnovy	47
5. 6 Klíčové kompetence	56
5. 7 Slovníček pojmů	57
5. 8 Slovní hodnocení	59
5. 9 Dotazník	80
ZÁVĚR	89
RESUME	90
POUŽITÁ LITERATURA	91
PŘÍLOHY	92

ÚVOD

Slovní hodnocení je velmi diskutované téma poslední doby, nejen v kruhu učitelů a pedagogů, ale i široké veřejnosti. Na toto téma je napsáno mnoho knih a publikací. Přesto se ale v praxi neseťkáte s tolika lidmi, kteří se v této problematice plně orientují. Mne osobně toto téma velmi zajímá a snažím se o něm stále více informovat. Proto mě zadání „Slovní hodnocení z matematiky v 1. a 2. ročníku 1. stupně ZŠ“ zaujalo natolik, že jsem se rozhodla mu věnovat mou diplomovou práci.

Cílem této práce je teoreticky i prakticky postihnout slovní hodnocení z matematiky v prvním a druhém ročníku prvního stupně základní školy. V teoretické části se práce zaměřuje na definování hodnocení, školního hodnocení a slovního hodnocení. Hlavním úkolem praktické části je přinést slovníček pojmů, jež je vhodné používat při slovním hodnocení v matematice v prvních dvou ročnících povinné školní docházky. Nejde zde o tvorbu šablony, pouze o ukázkou správné praxe. Slovní hodnocení musí být pro každého žáka jiné, protože každý žák je jiný. Aby slovní hodnocení bylo kvalitní, nesmí spadnout do stereotypního vyplňování podle šablon. Dalším cílem práce je pozorovat žáky ve výuce matematiky a následně jim vypracovat závěrečné slovní hodnocení. V závěru diplomové práce je pak pomocí dotazníkového šetření shrnut pohled učitelů, rodičů a žáků na slovní hodnocení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HODNOCENÍ

1. 1 Pojem „hodnocení“

Hodnocení je důležitou součástí lidského života. Ať chceme či ne, setkáváme se s ním dennodenně. A to jak z pozice hodnotícího, tak z pozice hodnoceného. Vše, co člověk dělá, vede k nějakému cíli. Po dosažení cíle, či jeho části vždy dochází k zhodnocení činnosti, operace či aktivity. Hodnocení je tedy součástí každé lidské činnosti.

Hodnocení má různé podoby, ale většinou má formu slovní, například „Hm, dobrý“; „To se Ti povedlo“; „Váš výkon dnes byl velmi přesvědčující, myslíme si, že na další spolupráci s Vámi nebudeme dlouho čekat“. Hodnocení, ale nemusí mít vždy jen pozitivní náboj, například „Dnes Ti to nějak nejde“; „Ne“ apod.

Co to ale vlastně hodnocení je? Jak jej definovat?

„Hodnocení je dovednost intelektuálně vysoce náročná, která umožňuje člověku na základě subjektivního přístupu rozlišovat v okolním světě jevy důležité od nedůležitých a mezi důležitými jevy dobré od špatných. Hodnocení patří neoddělitelně k hodnotám, souvisí s jejich uvědomováním, objevováním, vyzdvihováním, pozorováním nebo zpochybňováním a kritizováním.“ (J. Slavík, 1999, str. 9) ^[7]

1. 2 Pojem „školní hodnocení“

Školní hodnocení je pojmenováno podle toho, kde se odehrává. Má trochu jiné zákonitosti než hodnocení mimo školu. Je to způsobeno určitými vlastnostmi, které školní hodnocení musí a zároveň které nesmí mít.

V odborné pedagogické literatuře najdeme mnoho vysvětlení pojmu školní hodnocení. Podle J. Slavíka (1999, s. 23-24)^[7] jsou školním hodnocením „všechny hodnotící procesy a jejich projevy, které bezprostředně ovlivňují školní výuku nebo o ní vypovídají.“ A. Tuček (1966, str. 5)^[8] vymezuje školní hodnocení jako „každé a veškeré projevené mínění učitele a školy o vlastnostech a činnostech žáka.“ J. Velikanič (1973, s. 156-157)^[9] chápe hodnocení jako „proces stálého poznávání a posuzování žáka, jeho vědomostní úrovně, pracovní a učební činnosti, jeho výsledků.“ Jak z uvedených definic vyplývá, hodnotíme vše a stále.

Musíme si uvědomit, že hodnocení má opravdu velkou sílu. Hodnocení nás může motivovat, ale zároveň demotivovat. Této síly si učitel musí být plně vědom, aby věděl jak správně hodnotit. Ve školním hodnocení si dáváme především za cíl hodnotit žáky tak, abychom je motivovali k dalšímu rozvoji osobnosti a k dalšímu získávání zkušeností a dovedností. Musíme si uvědomit, že v rukou učitele spočívá rozvoj jiné osoby. Pro žáky je důležité, aby věděli, že jdou správným směrem. A pokud tomu tak není, je třeba je usměrnit přiměřenou kritikou a doporučením, jak se správným směrem vydat. Proto je velmi důležité hodnocení zpětnovazebné. Každý člověk má totiž potřebu být úspěšný a my musíme vědět, jak mu žákům pocit úspěchu dát.

V hodnocení se nesmí jednat o hodnocení kvality osoby – jsi šikovný / jsi nešikovný či srovnávání s jinými – jsi lepší než / jsi horší než. Musíme si jako učitelé uvědomit, že nehodnotíme žáka, ale jeho činnost. V žádném případě nesmíme používat známky na usměrnění chování žáka (k tomu slouží kázeňská opatření). „*Efektivní učitelé nevyužívají hodnocení jen pro získání známek, ale slouží jim i pro zjištění pokroku, jehož se žákům daří při učení dosahovat, a také pro plánování úprav a zdokonalení kurikula.*“ (D. Dvořák, 2005, str. 32)^[10]. Hodnocení vám ukáže, jak žáci látku zvládají. Podle toho si můžete upravit rozvržení témat, úloh a úkolů pro další rok.

V následující části práce se zaměřím na základní a dle mého názoru nejdůležitější pojmy ve vztahu ke školnímu hodnocení. Což je právní vymezení hodnocení v České republice, funkce, cíle, formy, typy a funkce školního hodnocení. Všechny tyto body jsou důležité pro pochopení školního hodnocení a pro správné pochopení slovního hodnocení.

2 ŠKOLNÍ HODNOCENÍ

2. 1 Právní vymezení školního hodnocení

Tento bod je velmi důležitý pro tvorbu slovního hodnocení. A to, že nám určuje jak hodnocení má vypadat, dává nám určité mantinely. I když po přečtení této podkapitoly zjistíme, že mantinely jsou poměrně dosti benevolentní. A co se týče slovního hodnocení, nejsou takřka nijak specificky určena.

Právní vymezení hodnocení vychází z následujících zákonů a vyhlášek:

2. 1. 1 Zákon 561/2004 Sb. ^[4]

§ 30 pravidla hodnocení

(2) Školní řád také obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a studentů.

Ve školním řádě si každá škola přesně stanoví, jaké hodnocení se na škole používá. Jaká jsou přesná pravidla pro jednotlivá hodnocení. Nejen hodnocení znalostí a dovedností, ale i chování. Díky tomu, že si školní řád tvoří sama škola, má škola možnost určit si zda bude hodnotit jen známkou či nikoli. Jde tedy o rozhodnutí školy a jednotlivých učitelů.

§ 16 hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

(6) Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení. Pro žáky a studenty se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním se při přijímání ke vzdělávání a při jeho ukončování stanoví vhodné podmínky odpovídající jejich potřebám. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění.

Na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny škola rozhoduje o hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V poslední době se povětšinou doporučuje hodnotit tyto žáky slovně. Případně známkou se slovním komentářem. Aby bylo naprosto jasné, co žák ovládá. Zároveň se přihlíží k druhu postižení. To znamená, že se hodnotí

především postup žáka ve svém vývoji. Co vše se naučil, kam se posunul. Ne o porovnávání s ostatními žáky či očekávanými výstupy.

§ 168 školská rada schvaluje pravidla hodnocení

(1) Školská rada

d) schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách.

Školská rada se skládá z učitelů, představitelů rodičů a zřizovatele školy. Všichni tito lidé se mohou vyjádřit k navrhovanému způsobu hodnocení. Mohou zároveň podat podnět k diskusi s širší skupinou – myšleno na rodiče žáků, aby se k problému hodnocení vyjádřili. Následné výsledky diskuse vyhodnotit a škole tlumočit.

§ 51 hodnocení výsledků vzdělávání

(1) Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.

(2) Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen „klasifikace“), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.

(3) Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.

(4) U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně.

Problém, který vzniká při odlišném způsobu hodnocení jednotlivých škol, jde velmi snadno vyřešit. Z praxe je zřejmé, že převést slovní hodnocení na klasické, není tak problematické, jako při opačném převodu. A to hlavně z důvodu, že škola, která používá klasické hodnocení, většinou neumí vystavit kvalitní slovní hodnocení, použitelné na škole, kde hodnotí slovně stále. Nemá prostě tak vysokou úroveň. V dnešní době, by ale měli učitelé

na této dovednosti intenzivně pracovat a zdokonalovat se v ní. A to nejen z důvodu přechodu žáka na jinou školu, ale i k hodnocení žáků s vývojovou poruchou. Přesně jak je psáno i v tomto paragrafu zákona. Zde je zákonem zodpovědnost převedena na ředitele. Pokud ale chce mít ředitel kvalitní školu, vede ke slovnímu hodnocení své učitele stále.

2. 1. 2 Vyhláška MŠMT 48/2005 o základním vzdělávání a některých náležitostech povinné školní docházky^[13]

§ 14 Hodnocení žáků

(1) Pravidla hodnocení žáků jsou součástí školního řádu a obsahují zejména:

a) zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole pro sebehodnocení žáků,

b) zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků,

c) stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristiku, včetně předem stanovených kritérií,

d) zásady pro používání slovního hodnocení v souladu s § 15 odst. 2, včetně předem stanovených kritérií,

e) zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace,

f) způsob získávání podkladů pro hodnocení,

g) podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách,

h) způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pravidla pro určování hodnocení si stanovuje škola, tj. učitelé a ředitel. Následuje kontrola zřizovatelem případně školskou radou. Myslím, že by v dnešní době měla pravidla hodnocení být výsledkem společné diskuse všech, kterých se hodnocení týká. Tudiž nejen učitelé a zřizovatel, ale i rodiče a žáci. Škola by formou dotazníku či zasedání měla dát možnost vyjádřit se všem. Výsledky by pak měla zohlednit ve svém školním řádu. Škola by též měla mít pevně stanovené mantinely. Čím pevněji jsou stanovené, tím srovnatelně přesněji jsou hodnoceni žáci různých ročníků. U nás na škole máme přesně stanovená pravidla

pro kázeňská opatření. Nemůže se pak stát, že dva žáci se stejným přestupkem jsou „ohodnoceni“ jinak.

(2) Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků je:

a) jednoznačné,

b) srozumitelné,

c) srovnatelné s předem stanovitelnými kritérii,

d) věcné,

e) všestranné.

Jednoznačnost a srozumitelnost nám zaručuje, že hodnocení bude každý chápat. Srovnatelnost je velmi důležitá nejen u klasického hodnocení, ale především u hodnocení slovního. Musíme si určit, co budeme hodnotit a následně pak budeme hodnotit přesně to, co jsme předem určili. Pokud by tomu tak nebylo, děti by přestaly hodnocení i nám věřit. Věcností je zaručeno, že se hodnocení bude věnovat jen tomu, čemu se věnovat má. Všestrannost zaručuje, že je stanovené hodnocení použitelné pro všechny předměty. Pokud je třeba, lze si stanovit hodnocení pro předměty přírodovědné, jazykové a estetické zvlášť.

(3) Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

První část tohoto bodu platí pouze pro děti, kterých se netýká individuální vzdělávací program. U dětí s IVP posuzujeme postup v získávání dovedností a znalostí, ne dosažení výstupů v učebních osnovách. Pro hodnocení všech dětí máme, my učitelé, vždy založené veškeré písemné testy, pro případnou kontrolu závěrečného hodnocení. Povinné práce jako pololetní písemné práce, laboratorní práce či práce slohové, se ukládají ve škole po dobu pěti let.

§ 15 Hodnocení žáků na vysvědčení

(1) Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) 1 – velmi dobré,
- b) 2 – uspokojivé,
- c) 3 – neuspokojivé.

(2) *Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.*

(3) *Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:*

- a) 1 – výborný,
- b) 2 – velmi dobrý,
- c) 3 – dobrý,
- d) 4 – dostatečný,
- e) 5 – nedostatečný.

(4) *Při hodnocení podle odstavce 3 jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.*

(5) Při hodnocení žáka podle odstavců 1 a 3 se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení podle odstavců 1 a 3.

(6) Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

a) prospěl (a) s vyznamenáním,

b) prospěl (a),

c) neprospěl (a).

(7) Žák je hodnocen stupněm

a) prospěl (a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle §14 odst. 1 písm. e),

b) prospěl (a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

c) neprospěl (a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

(8) Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

a) pracoval (a) úspěšně,

b) pracoval (a).

(9) Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavců 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto

žáků ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost podle odstavců 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka.

Pro hodnocení máme přesně stanovená pravidla. To nám zaručuje objektivní hodnocení. Zároveň nám to umožňuje srovnatelnost žáků jednotlivých škol. Proto pak nedochází k takovým problémům při přestupu žáka.

Pro slovní hodnocení nejsou přesně stanovené mantinely „hodnocení“. Zde je základním předpokladem kvalitního hodnocení, že jde o „zpětnou vazbu, vztaženou k jakýmsi kritériím, která jsou splnitelná silami dítěte a že toto hodnocení dítě v žádném případě neohrožuje.“ (J. Nováčková, Kroměříž, 1994) ^[5]. Slovní hodnocení by mělo být založené na popisování pokroku dítěte ne na srovnávání s druhými. Slovní hodnocení díky těmto pravidlům zjednodušuje přístup právě k těm žákům, kteří jsou znevýhodněni.

2. 2 Formy školního hodnocení

Forma záleží na konkrétní situaci. Jde o to, aby bylo hodnocení pedagogicky nejúčinnější. Všechny formy hodnocení jsou účinné a dobré. Formy školního hodnocení nám definují v jakém rozsahu je dané slovní hodnocení, jak moc obšírné či stručné je.

Formy máme od jednoduchého nonverbálního hodnocení (pokynutí hlavou), přes jednoduché verbální hodnocení (ano, správně) či oznamování práce až po hluboké obsahové analýzy výkonu.

2. 3 Typy školního hodnocení

Typy školního hodnocení jsou děleny podle toho, jaký mají účinek, k čemu nám slouží.

- 1) Formativní – poskytuje žákům užitečnou zpětnou vazbu, zaměřeno na odhalení chyb a nabízí radu, vedení a poučení
- 2) Finální (sumativní, shrnující) - stanovuje úroveň dosažených znalostí v určeném časovém okamžiku
- 3) Normativní (hodnocení relativního výkonu, statisticko-normativní) - hodnocení výkonu ve vztahu k výkonu ostatních

- 4) Kriteriaální (hodnocení absolutního výkonu) - hodnocení odpovídá, zda byl splněn konkrétní popis výkonu
- 5) Diagnostické hodnocení – překrývá se s formativním hodnocením, zaměřuje se na odhalení učebních potíží a problémů žáků
- 6) Interní (vnitřní)- hodnotící činnosti navržené, prováděné a vyhodnocované učiteli, kteří ve třídě průběžně učí
- 7) Externí (vnější)- hodnotící činnosti, které navrhují a vyhodnocují osoby působící mimo školu
- 8) Formální – následuje po předchozím upozornění žákům, že bude prováděno
- 9) Neformální – založené na pozorování výkonů, které žáci podávají jako součást běžných činností ve třídě
- 10) Průběžné závěrečné – konečné zhodnocení úrovně prospěchu založené na hodnotících poznatcích, které učitel získal v průběhu delšího časového období
- 11) Objektivní – činnosti a s nimi spojené metody známkování, které vykazuje velmi vysokou shodu udělovaných známek mezi různými zkoušejícími (testy)
- 12) Hodnocení výsledku – hodnocení založené na hmatatelném výsledku práce
- 13) Hodnocení průběhu – hodnocení činnosti, která právě probíhá hodnocení.

Co se týká slovního hodnocení, tak je můžeme použít ve všech typech školního hodnocení, nelze použít v nonverbální formě. Čím více různorodé hodnocení používáme, tím zajímavější je výuka. Žáky pak výuka více baví. Není nic horšího, než když používáme stále jen testy, známky z nich ani s žáky neprobereme a píšeme další testy. Tak jako za dřívějších časů.

2. 4 Funkce školního hodnocení

Uvědomění si funkce školního hodnocení je důležitým požadavkem na učitele. Díky uvědomění si toho, co od hodnocení očekává a hlavně co očekávat má, dává učiteli jasnou představu o tom, jak hodnocení používat a jak nikoli.

- 1) *Hodnocení má být pro učitele zpětnou vazbou pro jeho práci*

- 2) *Hodnocení má poskytovat žákům zpětnou vazbu o jejich výkonu a prospěchu*
- 3) *Hodnocení má žáky motivovat*
- 4) *Hodnocení slouží jako podklad pro vedení záznamů o prospěchu žáka, které umožňují rozhodování o výchovných a vzdělávacích potřebách žáků*
- 5) *Hodnocení umožňuje poskytnout doklady o momentálním prospěchu a dosažené úrovni žáka*
- 6) *Hodnocení umožňuje posoudit připravenost žáka pro další učení. (J. Kalhous, Praha, 2002)^[1]*

Zpětná vazba, jak pro učitele, tak pro žáky, je hlavní charakteristikou slovního hodnocení. Hodnocení umožňuje poskytnout především o dosažené úrovni žáka. Co se týká momentálního prospěchu, byla bych v tomto případě opatrná. Protože vždy se může stát, že dítě zrovna nemá „svůj den“. A pokud dojde k velké výchylce, bylo by dobré žákovi poskytnout možnost co nejčasnější opravy.

2. 5 Kritéria pro hodnocení

Máme tři základní kritéria pro hodnocení. Normativní způsob je charakteristický tím, že posuzujeme, zda byl dosažen cíl, který jsme si stanovili. Pozitivní způsob srovnává aktuální výkon s předchozím žakovým výkonem. Spravedlivé hodnocení zase srovnává jednotlivé žáky mezi sebou. Dle mého názoru je nejvhodnějším způsobem způsob normativní. Především proto, že je dopředu jasně dáno, co budeme hodnotit. Žáci vědí, co mají očekávat. V tomto případě je vhodné používání tzv. žakovských smluv. Kdy si s každým žákem určíme na určité časové období, co se naučí a jakým způsobem budeme kontrolovat, že žák smlouvu dodržel. Jejich výhodou je, že žák má vliv na rychlost postupu svého učení.

2. 6 Fáze školního hodnocení

Fáze školního hodnocení ve své podstatě popisují, jak školní hodnocení vzniká. Co všechno se stane, než dojdeme k závěrečné známce ze cvičení, testu, úkolu apod. V jednotlivých fázích je upozorněno nad čím se má v dané fázi učitel zamyslet a na co se zaměřit.

2. 6. 1 Fáze zadání úlohy

Učitel formuluje úkoly, které ve svém zadání obsahují požadavky na určitý výkon. Požadavek vychází z obsahu učiva. Vyučující může stanovit požadavky na výkon ve vztahu k reálným možnostem jednotlivých žáků prostřednictvím: zpracování úkolů stejného typu s rozdílnou úrovní obtížností řešení či odlišení počtu úkolů za určitou časovou jednotku. Vymezování požadavků na výkon žáků by mělo být velmi obezřetné, tedy mělo by respektovat vývoj každého jedince s vědomím, že se žák může pokusit i o více, než doposud dokázal.

2. 6. 2 Fáze expozice

Žák přijímá požadavek a orientuje svoji činnost k podání očekávaného výkonu tak, jak jej formuloval vyučující. Ve své formulaci výstupu učitel formuluje, čeho si bude nejvíce cenit na práci žáků, podle čeho bude hodnotit žakovu úspěšnost. Z tohoto hlediska mají výhodnější podmínky pro svou práci žáci 1. stupně základní školy, kde s nimi pracuje jeden učitel. Na 2. stupni základní školy je situace podstatně složitější. Proto by se měli učitelé jednotlivých předmětů pokoušet o sjednocení požadavků.

2. 6. 3 Fáze analýza žákova výkonu, jeho srovnání s normou

Učitel průběžně sleduje jednotlivé kroky výkonu žáků a jejich výsledky, analyzuje je a srovnává s optimální podobou průběhu těchto kroků a s jejich optimálními dílčími výsledky. Záměrem je vytvořit si předpoklady pro včasnou registraci chyb a pro včasnou pomoc žákům.

2. 6. 4 Fáze vyslovení závěrů o kvalitě práce žáka

Učitel předkládá výsledek své analýzy výkonu v podobě zavedené normy hodnocení. Takovou normou v České republice je pětistupňová klasifikace. Tento způsob vyjádření závěrů analýzy a srovnávání výkonu žáka je složitý především v situacích, kdy se vyjadřujeme k výkonům, které se dají jen obtížně normovat. Při hodnocení úrovně těchto výkonů pronikají do verdiktů hodnocení subjektivní prvky, které snižují objektivitu závěrů. Učitel nemusí posudek vyjadřovat oficiálně zavedenou formou. K netradičnímu vyjádření závěrů školního hodnocení patří i slovní hodnocení.

2. 6. 5 Fáze vnitřní zpracování výsledků hodnocení žákem, učitelem, třídou

Poslední fází hodnotícího aktu by mělo být vnitřní zpracování jeho výsledků žákem, učitelem, kolektivem třídy. Jde o to, jak žák soud vyjádřený známkou, procentem, body, pochvalou, výčitkou přijme a jaké z toho vyvodí důsledky. Z tohoto důvodu by měl učitel realizovat hodnocení velmi citlivě a vždy ve vztahu k úsilí každého žáka. To znamená respektování osobnosti žáka, ale zároveň sledování výchovných cílů. (Z. Kolář, R. Šikulová, *Ústí nad Labem, 1998*)^[2]

2. 7 Formativní vs. normativní hodnocení

V procesu hodnocení patří k důležitým a nejsložitějším krokům volba vnější formy vyjádření výsledků hodnocení. Výsledky mohou být vyjádřeny klasifikací či slovním hodnocením, případně spojením obou. Tradičním hodnocením našeho školství zůstává klasifikace. Klasifikace je srozumitelná pro rodiče i děti. V současné době slyšíme jak hlasy pro zachování, tak pro zrušení. Mezi výhody klasifikace patří především srozumitelnost. Klasifikace též představuje významný motivační faktor. Hlasy, které odmítají tradiční klasifikaci jako nefunkční, poukazují na nízkou informační hodnotu známek.

2. 7. 1 Hodnocení známkou (kvalitativní, normativní, srovnávací)

Klasické hodnocení klade důraz na funkci kontrolní. Žáci jsou srovnáváni mezi sebou. Předmětu je převážně o posouzení znalostí a vědomostí. Formou hodnocení jsou známky, body a procenta kvality. Hodnocení probíhá po skončení určitého aktu učení, jde o jednorázovou kontrolu jednoho výkonu. Toto hodnocení pouze konstatuje, nevysvětluje příčiny neúspěchu ani nenabízí prostředky k řešení problémů do budoucna a bohužel je založeno na vyhledávání chyb.

2. 7. 2 Hodnocení slovní (kvalitativní, formativní, diagnostické, intervenující)

Slovní hodnocení klade důraz na funkci informační a diagnostickou. Aktuální výkon žáka je porovnáván s jeho předešlým výkonem, žák je srovnáván sám se sebou, což umožňuje postihnout jeho zlepšení, zhoršení i kritické body. Hledá příčiny neúspěchu, vysvětluje ho a naznačuje řešení. Chyba je brána jako samozřejmý jev. Formou tohoto hodnocení je slovní

vyjádření kvality. Slovní hodnocení se děje neustále. Vychází u dlouhodobého pozorování.
(*H. Lukášová, Praha, 2010*)^[3].

3 SLOVNÍ HODNOCENÍ

Slovní hodnocení je nejznámější formou alternativního školního hodnocení. Využívá verbální formu nikoliv známky. První zkušenosti se slovním hodnocením jsou v České republice od roku 1990, kdy se několik škol zapojilo do experimentu zkoumání slovního hodnocení. Výsledkem experimentu bylo zjištění, že pokud chceme jiným způsobem hodnotit, musíme i jiným způsobem pracovat. Jsou to dvě naprosto propojené věci. Až zákon z 1. ledna 2005 zavedl slovní hodnocení jako rovnocennou alternativu klasickému známkování.

Slovní hodnocení nemá žádný přesný limit na počet slov. Někdy jde hodnocení vyjádřit pomocí čtyř řádků, jindy k tomu potřebujeme dvě stránky. Slovní hodnocení má několik různých forem, jak jej psát – konstatování co žák udělal, či přímý dopis rodičům či žákovi.

Já dávám přednost formě, kdy věnuji své hodnocení žákovi. Jako slušnost je pak používání velkého písmene při oslovování. Dítě si díky tomuto lépe uvědomí, že učení a výsledky učení jsou především jeho odpovědností. Během slovního hodnocení jako učitel nevyjadřuji radost, co dítě dokázalo, aby dítě nemělo pocit, že musí určitých výsledků dosáhnout jen proto, aby udělalo radost mně. Proto je vhodné používat odosobněný popis.

Slovní hodnocení vždy musí být pravdivé, jinak nemá cenu jej ani psát. Mělo by začínat pozitivy, negativa se pak snažíme formulovat pozitivně - dodat doporučení, jak docílit správného cíle. Slovní hodnocení může být jak průběžné, tak závěrečné na vysvědčení. V matematice hodnotíme jednak naučené znalosti a dovednosti, ale i vývojové stádium myšlení žáka. Slovní hodnocení obsahující výzvy k hledání vlastních chyb žáka a povzbuzování k jejich objevování může významně přispět k jeho intelektuálnímu růstu.

Nepoužíváme nekonstruktivní výrazy, nekritizujeme nedostatky, nezaměňujeme hodnocení žáka s hodnocením jeho práce, nesrovnáváme žáky navzájem, nepřeháníme a nezveličujeme, vyvarujeme se osobních postojů, nepoužíváme formulace, které nedávají naději na zlepšení. Slovní hodnocení má postihovat úroveň klíčových kompetencí. Slovní hodnocení klade vysoké nároky na učitele, a to nejen na jeho pozorovací schopnosti, ale i na bohatství slovní zásoby.

3. 1 Přínos slovního hodnocení

Přínos slovního hodnocení pro žáky: jednoznačně posilující a motivující význam má slovní hodnocení pro žáky s výchovnými problémy, žáky pomalejší a žáky s problémy výukovými; jiný způsob práce a hodnocení pomáhá odstranit i bezduché "biflování" za účelem jedniček a krátkodobých znalostí; slovní hodnocení v souvislosti s jiným celkovým přístupem k žákovi pomáhá odstranit i četné kázeňské problémy, neboť mnohé z nich vyplývaly z podceňování či přeceňování vlastních sil žáka, ze ztráty jeho důvěry i sebedůvěry a především ze ztráty osobní motivace při dlouhodobě nepříznivé klasifikaci; slovní hodnocení nám dává možnost pozitivního přístupu k žákovi, zachycuje i jeho snahu a specifické schopnosti, posiluje jeho osobní růst; slovní hodnocení prolíná každou vyučovací a výchovnou činností, žáci jsou vedeni i k vzájemnému hodnocení a sebehodnocení, což má velmi kladný vliv na udržování partnerských vztahů a tvořivé atmosféry ve škole; slovní hodnocení vede žáky k potlačení významu známky jako cíle učení a posiluje žákovu spoluzodpovědnost; žáci získají kladný vztah ke škole a k učení.

Pro všechny tyto přínosy samozřejmě platí, že slovní hodnocení musí učitel ovládat, musí mít celkovou orientaci v přístupech k žákovi a musí umět udržovat pozitivní vztah ke všem dětem. Nejdůležitějším pozitivem se mi jeví stírání tlaku na význam známky. Toto je pro většinu žáků velmi depresivní a omezuje to žákovo chtění vědět.

Přínos slovního hodnocení pro vzdělávací proces - pro výuku: slovní hodnocení rozšiřuje prostor pro netradiční formy výuky (skupinové práce, projektové vyučování, soustředěná výuka apod.); dává možnost posuzovat žáka individuálně, bez porovnání s úrovní jiných žáků, nutí učitele daleko důsledněji a hlouběji se o žáky zajímat, poznávat ho, přemýšlet o něm a nacházet skutečně individuální přístup k jeho práci a hodnocení; dává přirozenou příležitost k prolínání výchovy a vzdělávání (konzultace k hodnocení, sebehodnocení apod.).

Pro učitele je slovní hodnocení celkovým oživením výuky, což má velký přínos nejen pro žáky, ale pro učitele samotného. Dává učiteli možnost zpestřit si i svou práci. Nezapřednout do stereotypu.

Přínos pro dobrou spolupráci s rodinou: slovní hodnocení poskytuje rodičům daleko více konkrétnějších informací o žákovi; kromě hodnocení žáka se rodiče dozvídají i o jeho specifických schopnostech, které je třeba rozvíjet, o způsobech nápravy nedostatků, o

pozitivních změnách, které by klasifikace jen těžko zaznamenala; slovní hodnocení vytváří větší prostor pro spolupráci rodičů se školou, pro společný zájem o žáka a jeho zdravý vývoj.

Přínos pro rodiče je myslím ve slovním hodnocení největší. Pokud mají rodiče čas a zájem, mohou se přímo věnovat věcem, ve kterých má žák nedostatky. Rodiče tak vědí na co přesně se zaměřit. Což je největším pozitivem. Z kvalitního hodnocení jim i přímo vystupuje přístup učitele k jejich dítěti, což dává pozitivní přístup rodičů ke škole a učiteli samotnému. Zároveň pomocí slovního hodnocení zamezujeme vzniku situací z nedorozumění. Znamka pro rodiče není ani zdaleka tak vypovídající jako slovní hodnocení.

Pokud bych měla shrnout přínosy slovního hodnocení, pak bych uvedla především: zkvalitnění přístupu k žákovi, pozitivnější přístup všech zúčastněných stran, ztraktivnění výuky, snížení tlaku na dosažení nejlepší známky a přesun k dosažení co nejvíce pokroků u jednotlivých žáků.

3. 2 Rizika slovního hodnocení

- Zrádná pochvala – aby se dítě nesnažilo, jen aby získalo pochvalu, zavděčit se nám.
- Nálepky – negativní nálepky jsou určitá zobecnění, kterými chceme vyjádřit, že žák má nějakou poměrně stabilní vlastnost. Zrádné jsou i pozitivní nálepky.
- Srovnávání – slovní hodnocení by nemělo obsahovat žádné srovnávání s výkony nebo vlastnostmi jiných dětí.
- Rozkazovací způsob – nepoužívat nadbytečně, zkoušet obcházet. (*H. Lukášová, Praha, 2010*)^[3]

Dalším velkým rizikem, které Lukášová neuvádí je používání slovního hodnocení jako šablony. Bohužel se tak stává poměrně často, a mohli jsme tak vidět při tvorbě výstupních hodnocení u vycházejících žáků ze škol používajících klasické hodnocení. Většina učitelů si udělala mustr pro jednotlivé stupně hodnocení a do těch pak jednotlivé žáky „napasovala“. Přidala zájmové kroužky, v některých případech dokonce smyšlené, a považovala výstupní hodnocení za hotové. Musíme si uvědomit, že slovní hodnocení nám práci nezjednodušuje, ale přidělavá a my musíme být ochotni vyvinout úsilí navíc, abychom si zkvalitnili výuku.

3. 3 Co hodnotí slovní hodnocení

Hodnocení musí informovat o tom, co dítě vykonalo, co už dokáže, a to v závislosti na tom, v jakých podmínkách žije. Vedle těchto hlavních okruhů dovedností je samozřejmě potřeba zařadit také výkony v jiných oblastech, právě zde se otevírá možnost poskytnout prostor pro výpověď o zvláštních zájmech, sklonům, schopnostem, navázat na žákovy silné stránky a tím posilovat jeho odvalu. Vedle této výkonové oblasti by měla být ve slovním hodnocení obsažena také informace o dalších důležitých oblastech žákova vývoje: chování při učení (jak dítě dosahuje výsledků, jak projevuje určité duševní schopnosti a používá je při řešení určitých úkolů. Tím se projevuje jeho připravenost a postoj k učení (ochota snášet námahu, výdrž spolupráce při vyučování, píle, píle při vypracovávání domácích úkolů a také zvláštní zájmy. Dále sociální chování, tedy způsob soužití se spolužáky a s dospělými. Sem náleží výpovědi o schopnosti a připravenosti dítěte ke kontaktu, o schopnosti kooperace, o připravenosti pomoci spolužákům a celé třídě. Individuální zvláštnosti, výpovědi o tělesném a zdravotním stavu, jde také o stavy emocionální, určité pocity, převažující nálady jako třeba přátelský atd. Formulace na vysvědčení musí být věcné a dobře podložené. V hodnocení popisujeme a posuzujeme pouze skutečnosti související se školou. V prvních letech školy by se hodnocení na vysvědčení mělo omezit na popis. Formulace na vysvědčení by měly být v podstatě kladné. (P. Schimunek, Praha, 1994)^[6]

Slovní hodnocení rozhodně neslouží k hodnocení osoby žáka, ale k hodnocení jeho dosažených znalostí, dovedností a vědomostí. Výhodou je, že ukazuje posun žáka, kam se dostal od posledního posuzování a zároveň pozitivnost slovního hodnocení motivuje žáka k dalšímu zdokonalování.

3. 4 Zásady slovního hodnocení

Jak uvádí Schimunek ve své knize „Slovní hodnocení žáků“ máme několik různých částí chování, které můžeme při slovním hodnocení popisovat. K čemuž se dají využítí jím doporučené výrazy. Schimunek uvádí pouze přídavná jména, která jsou vhodná pro slovní hodnocení. Chci upozornit, že pro zhodnotitelnost cílů by nám pouze tato slova nestačila. Musíme pracovat především s činnostními slovesy a přídavná jména nám pak slouží k vyjádření míry dosažení. Právě z důvodu nedostatku zdrojů vyjadřujících výrazy použitelné pro praxi vznikla tato diplomová práce. Zde uvádím Schimunkovy výrazy, mnou doporučené jsou pak v praktické části práce.

Výrazy pro popis chování při učení a práci: soustředěný, pozorný, otevřený, chápavý, snadno poučitelný, důkladný, spolehlivý, podávající perfektní výkon, plánující (svou práci), soustavný, cílevědomý, rychlý, přesný, obsáhlý, precizní, prudký, jistý, diferencovaný, přiměřený, obratný, dobře zapracovaný, dobrá paměť, výrazově bohatý, jasný, srozumitelný, plynulý, čilý, názorný, výstižný, přizpůsobivý situaci, rozpoznávající souvislosti, snaživý, pilný, účelný, vytrvalý, produktivní, kriticky hodnotící, samostatný (rozvíjející myšlenky), racionální, uspořádaný, pracovitý, mnohostranný, snadno pracující, tázavý, napjatý, uvědomělý, průběžně pracující, stálý, plynulý, zaměřený na cíl, bystrý, nápaditý, tvořivý, logicky přemýšlející, dobrá představitost, fantazie, analyzující, schopný úsudku, jistý, mající přehled, schopný rozlišovat, rozpoznávající to podstatné, pronikavý, abstrahující, radostný, chápající problémy, důsledný, schopný přenášet (aplikovat) naučené, aktivní, exaktní, rozvážný, svědomitý, zvědavý, připravený přijímat, soustavný, správně členící (problém, práci), dobře organizující (svou práci).

sociální chování: upřímný, otevřený, snášenlivý, kamarádský, ohleduplný, spolehlivý, tolerantní, přizpůsobivý (dobře, snadno) se zařadí, rád navazuje kontakty, zodpovědný, svědomitý, přesný, prozíravý, předvídavý, připravený pomoci, opatrný, zdrženlivý, (aktivně, rád, ochotně) se sdílí o své prožitky, nasazuje se pro druhé, přebírá (rád, ochotně) úkoly, energický, čínorodý, snaživý, živý, mírný, klidný, nadšený, probouzející (v druhých) nadšení, obezřetný, jistý, přístupný, schopný spolupracovat, vůdčí, rozhodující, povzbuzující, iniciativní, poskytující podněty, jeví dobrou vůli, plánující, vyrovnaný, jednostranný, plodný, stálý, schopný podřídit se, účastníci se, taktní, vědomý si povinností, nezištný, schopný vcítit se, vnímavý.

individuální zvláštnosti: cílevědomý, rozvážný, ukázněný, silná vůle, rozumný, věcný, ovládající se, pohyblivý, přizpůsobivý, uměřený, soustředěný, odolný, snáší zátěž, neústupný, odhodlaný, jistý, povzbuzující, příjemný, zajímající se, schopný nadchnout se, otevřený, přístupný, citlivý, spolupracující, vyrovnaný, harmonický, veselý, spokojený, milý, radostný, dobře naladěný, tichý, rozvážný, uzavřený, spokojený, střízlivý, dobromyslný, obětavý, oddaný, racionální, sebevědomý, disciplinovaný, důvěřuje si, sebejistý, sebekritický, náročný, skromný, vitální, temperamentní, pilný, pořádný, starostlivý, neúnavný, obětavý. Tento výběr je jen částí možností, které jazyk nabízí pro diferencovaný popis a posuzování osobnosti. Při posuzování se vyhýbejte používání odborných termínů. (*P. Schimunek, Praha, 1994*)^[6]

Hodnocení se mají používat tak, aby podporovala rozvoj dětí a probouzela u nich aktivitu. Hodnoťte různými způsoby a vynalézavě, vyhýbejte se rutině. Umožněte dětem, aby byly

úspěšné. Vyvarujte se ironii a sarkasmu. Hodnoťte dílo, ne osobu. Hodnocení nesmí být stresující.

3. 5 Pracovní kroky při vypracování slovního hodnocení

Zde v této kapitole najdete přesný návod, jak postupovat při tvorbě slovního hodnocení, tak, jak je doporučováno ve veškeré literatuře k tomuto tématu.

1) Informujte se o (pokud možno nejnovějších) zákonných opatřeních, která se týkají vystavování vysvědčení, včetně směrnic pro hodnocení.

2) Dbejte na to, abyste na základě svých podkladů měli o každém žáku přehled v následujících podstatných oblastech: studijní výsledky, chování při výuce, sociální chování, mezilidské vztahy, individuální zvláštnosti, vztah k sobě samému.

3) Pokuste se vytvořit si obraz o příčinách a podmínkách určitých událostí, jež mohou některá pozorování, která jsme o dítěti shromáždili, vysvětlit nebo zdůvodňovat.

4) Rozmyslete si, jaké pokyny a podněty pro další pozitivní rozvoj dítěte můžete z těchto poznatků vyvodit.

5) Připravte návrh hodnocení na vysvědčení a poraďte se s dalšími osobami, se kterými jsou žáci v kontaktu (kolegové, vychovatelé), i pokud jde o jednotlivé formulace.

6) Přepracujte svůj návrh podle obdržených připomínek a napište konečné znění.

4 SLOVNÍ HODNOCENÍ V MATEMATICE

Slovní hodnocení v matematice má svá specifika, která se odvíjejí od obsahové stránky předmětu Matematika a její aplikace. Odvíjí se od požadovaných dovedností, poznatků a schopností na žáka. Pro tvorbu vhodného slovního hodnocení tedy není jen nutné znát zásady správného slovního hodnocení, ale i učivo s očekávanými výstupy a také klíčové kompetence pro daný předmět. Všechny tyto věci by totiž měli být v souladu, aby naše práce byla profesionální.

4.1 Charakteristika vyučovacího předmětu Matematika a její aplikace podle RVP ZŠ^[12]

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, chorost logického úsudku. Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, symboliku a způsoby jejich použití.

Vzdělávací obor matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Čísla a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a jeho proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace. V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci poznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, grafů a diagramů. V tematickém okruhu Geometrie v rovině a prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky, používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

4. 2 Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v Matematice a její aplikaci pro základní školy směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k: využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace; rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů; rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů; rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů; vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu; vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely; provádění rozboru a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému; přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu; rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby; rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů.

4.3 Obsah učiva v Matematice a její aplikaci v prvním a druhém ročníku základní školy

Obsah učiva není pevně stanoven a je vždy na dané škole, která témata bude probírat. Obsah by ale měl odpovídat očekávaným výstupům, které jsou definované v rámcovém vzdělávacím programu pro základní školy.

4. 3. 1 Obsah učiva 1. ročník

Čísla a početní operace: obor přirozených čísel do dvaceti; čtení a zápis čísla v desítkové soustavě, vztahy $<$, $>$, $=$; číselná osa; početní operace sčítání, odčítání do dvaceti bez přechodu přes desítku; jednoduché slovní úlohy, využívání početních operací v praktických činnostech.

Závislosti, vztahy a práce s daty: závislosti a jejich vlastnosti (například průběh dne, dny v týdnu, roční období); řadové číslovky; tabulky, logické řady; čtení s porozuměním, řešení slovních úloh, propojení s českým jazykem.

Geometrie v rovině a prostoru: termíny - vpravo, vlevo, nad, pod, před, za, hned před, hned za; základní útvary v rovině – obdélník, kruh, čtverec, trojúhelník; základní útvary v prostoru – krychle, kvádr, koule, válec; termíny – malý, velký, větší, menší, největší, nejmenší; práce se skládkami a stavebnicemi.

4. 3. 2 Obsah učiva 2. ročník

Čísla a početní operace: obor přirozených čísel do 100; čtení a zápis v desítkové soustavě, vztahy $<$, $>$, $=$; rozklad čísla na desítky a jednotky; orientace na číselné ose; sčítání, odčítání přirozených čísel do 100; násobilka 2,3,4,5; jednoduché slovní úlohy.

Závislosti, vztahy a práce s daty: orientace v čase – hodina, minuta, den, týden, měsíc; závislosti a jejich vlastnosti; tabulky, logické řady; orientace ve schématech.

Geometrie v rovině a prostoru: termíny - vpravo, vlevo, nad, pod, před, za, hned před, hned za; základní útvary v rovině – obdélník, kruh, čtverec, trojúhelník, lomená čára, úsečka; základní útvary v prostoru – koule, krychle, kvádr, válec, kužel, jehlan; délka úsečky, jednotky délky – cm, dm, m; souměrnost.

4. 4 Očekávané výstupy předmětu Matematika a její aplikace pro první a druhý ročník základní školy

S učivem jdou ruku v ruce očekávané výstupy. Ty nám definují pomocí činnostních sloves, co od dětí očekáváme po probrání daného učiva. Opět zde platí, že očekávané výstupy jsou plně v kompetenci učitelů dané školy. Měly by ale být plně v souladu s očekávanými výstupy rámcového vzdělávacího programu pro základní školy. Výhodou očekávaných výstupů je to, že v rámcovém vzdělávacím programu základních škol jsou definovány pro jednotlivé studijní stupně, ne pro jednotlivé třídy. Zde zase vzniká prostor pro učitele si učivo společně s očekávanými výstupy uzpůsobit dle své vlastní představy. Zde je opět jakási vzorová představa, která je opět, tak jako učivo, vybrána z několika školních vzdělávacích plánů a několika učebnic matematiky. Jak jsem výše psala, jdou očekávané výstupy ruku v ruce s obsahem učiva, a proto jednotlivé body si navzájem odpovídají (jsou odděleny středníky).

4. 4. 1 Očekávané výstupy 1. ročník

Číslo a početní operace: žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků; žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do dvaceti, užívá a zapisuje vztah rovnost a nerovnost; žák zobrazí číslo na číselné ose; žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly; žák řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.

Závislosti, vztahy a práce s daty: žák se orientuje v čase; žák popisuje jednoduché závislosti z praktického života; žák doplňuje tabulky, posloupnosti čísel; žák řeší slovní úlohy zaměřené na pochopení slovního zadání.

Geometrie v rovině a prostoru: žák se orientuje v prostoru; žák rozezná a pojmenuje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; žák porovnává velikost útvarů; žák dokáže vymodelovat a určit souměrný tvar.

4. 4. 2 Očekávané výstupy 2. ročník

Číslo a početní operace: žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků; žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti; žák se orientuje v řádech jednotek a desítek; žák užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné

ose; žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly; žák řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.

Závislosti, vztahy a práce s daty: žák se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času; žák popisuje jednoduché závislosti z praktického života; žák doplňuje tabulky, posloupnosti čísel; žák se orientuje ve schématech.

Geometrie v rovině a prostoru: žák se orientuje v prostoru; žák rozezná, pojmenuje a popíše rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci; žák porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky

4. 5 Klíčové kompetence v matematice a její aplikaci

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. Vznikem rámcového vzdělávacího programu se nastavily změny k pojetí samotného učení. Učení již není o učivu a jeho osvojování, ale hlavním cílem se stává dosažení konkrétní vědomosti, dovednosti, postoje, kompetence využitelné v praktických situacích. Kompetence tedy nyní tzv. hýbou školským světem, proto zde uvádím kompetence pro matematiku a její aplikaci.

Kompetence k učení – vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání; ve výuce zřetelně rozlišujeme učivo základní a rozšiřující; učíme žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech; rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů; umožňujeme volbu různých postupů při řešení zadávaných úkolů.

Kompetence k řešení problémů – provádíme se žáky rozbor úkolu; poskytujeme žákům prostor pro vyslovování hypotéz na základě zkušenosti; podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů; vedeme žáky k tomu, aby byli schopni požádat o pomoc, jestliže ji potřebují.

Kompetence komunikativní – učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace; vedeme žáky k užívání správné terminologie; vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.

Kompetence sociální a personální – často zařazujeme skupinovou práci; rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role; učíme žáky hodnotit práci týmu, svou práci a práci ostatních; podporujeme vzájemnou pomoc žáků; vyžadujeme dodržování nastavených pravidel.

Kompetence občanské – vytváříme bezpečné prostředí pro všechny žáky; budujeme přátelskou otevřenou atmosféru ve třídě i škole; rozvíjíme vzájemnou empatii; vedeme žáky k respektování názorů druhých,

Kompetence pracovní – důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností; učíme žáky k zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům; vedeme žáky k objektivnímu ohodnocení výsledků své práce.

Pro výzkum PISA bylo přitom artikulováno osm charakteristických matematických kompetencí, které vycházejí z práce M. Nisse a jeho dánských kolegů ^[11]:

- matematické myšlení,
- matematická argumentace,
- matematická komunikace,
- modelování,
- vymezení problému a jeho řešení,
- reprezentace,
- užívání symbolického, formálního a technického jazyka a operací,
- užívání pomůcek a nástrojů vhodných pro řešení matematických problémů.

4. 6 Co by mělo slovní hodnocení pro vzdělávací oblast Matematika a její aplikace obsahovat?

Měla by to být kvalifikovaná výpověď (se všemi prvky, které k tomu patří) o tom, jak hodnocený žák:

- získává nové zkušenosti, poznatky a schopnosti (včetně schopnosti učit se matematice) pomocí různých prostředků a různými cestami, které ne vždy musí vést k cíli, ale které mu dovolují konstruovat si své vlastní poznání (tj. hodnotíme to, jakými cestami žák matematické pojmy, jejich vlastnosti a vztahy mezi nimi, postupy,... „objevil“, nikoli jak důkladně umí předříkávat jejich definice)

- vyrovnává se s reálným problémem prostřednictvím dostupných prostředků, kterými nejsou jen „hotové“ poznatky z povinného kurikula, ale především jeho stále se rozvíjející učební schopnosti a dovednosti (tj. zda se žák učí nejen nasloucháním a čtením textu, ale zda řeší problémy, modeluje, experimentuje, zobecňuje atd. sám nebo v kooperaci, zda si přitom osvojuje různé metody, jak se učit, jak pracovat s informacemi, jak měnit informace ve znalosti a jak je aplikovat)

- využívá zpětné vazby ke korekci práce ve vazbě na překážky, které se při řešení problému (úlohy) vyskytnou, zda otevřeně komunikuje s ostatními, jak zvládá konflikty a respektuje odlišné názory na postup řešení daného problému (úlohy), zda pracuje samostatně i ve skupinách různého typu, zda si uvědomuje osobní odpovědnost za postup řešení problému a umí kriticky hodnotit výsledky své práce v prostředí, kde je korektnost vztahů dána podstatou matematiky jako vědy

- přistupuje k pojům, dovednostem,... mimo okruh povinného kurikula (tj. zda tak činí z vlastní vůle a přirozenou cestou, např. objevováním dalších vlastností objektů, kterými se zabýval v povinném kurikulu, nebo zkoumání problémů, které vplynuly jako původně neplánovaný výsledek řešení úlohy)

- aktivně se střetává se světem mimo školu i za cenu prvotních neúspěchů a jak je schopen propojovat tento svět se světem školy, integrovat ve svém poznávání školní a mimoškolní svět (tj. zda se matematika stává pro žáka účinným nástrojem řešení reálných problémů a přestává být světem sama pro sebe)

- umí uplatnit své individuální zvláštnosti (tj. zda je žák schopen postupovat svým tempem a své handicap v některé oblasti kompenzovat svými přednostmi v jiné oblasti)

4. 7 Co by slovní hodnocení pro vzdělávací oblast Matematika a její aplikace obsahovat nemělo?

- pouhý výčet chyb, kterých se žák při řešení matematických úloh dopustil, bez uvedení souvislostí

- výpovědi, ze kterých vyplývá žákova neschopnost dalších pokroků v osvojování matematických vědomostí a dovedností

- pouhé konstatování, jaký tematický celek žák zvládl, bez vyjádření, jak by se mohl zlepšovat

- výčet výčitek týkajících se žákova chování

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 POSTUP PRAKTICKÉ ČÁSTI

V první řadě jsem se musela zjistit mé časové rozvržení návštěv první a druhé třídy. S ohledem na rozvrh můj a rozvrh jednotlivých tříd. Dále jsem musela zajistit kolegyně, které budou ochotné tolerovat mé návštěvy a respektovat mé pozorování. Při organizaci těchto časových rozvrhů nebyly žádné problémy a měla jsem možnost navštěvovat první třídu třikrát za čtrnáct dní a druhou třídu dvakrát týdně. Což jsem vzhledem k množství učiva v těchto ročnících považovala za dostačující. Jak se později ukázalo, nemýlila jsem se.

Po tomto kroku následoval další a to bylo vytipovat si děti, které budou mými objekty pozorování. V první třídě jsem měla volbu poměrně rychle za sebou, jelikož jsem již dříve pracovala s určitým okruhem dětí v rámci pozorovacích baterií paní Kocurové na prvopočáteční čtení a psaní. Chtěla jsem obsáhnout co největší rozmezí dětí, rozmezí, co se znalostí a dovedností týče. Ve druhé třídě to bylo složitější, protože jsem děti vůbec neznala, zde mi pomohla třídní učitelka, která mi dala určité tipy a já jsem si z nich poté vybrala děti, které jsem chtěla pozorovat. Opět jsem dbala na to, aby to byla co nejširší škála, co se rozdílnosti dětí týče. Protože jsem chtěla děti co nejvíce poznat, rozhodla jsem se pro počet pěti dětí v jednotlivých třídách. S větším počtem žáků jsem nechtěla pracovat, aby kvalita nebyla zastíněna kvantitou.

Poté, co jsem si takto vybrala děti, jsem sepsala dopis pro rodiče. Tento dopis musel být snadno pochopitelný, což mi dělalo dosti problémy. Zde mi pomohlo, že jedno dítě z mých pozorovaných ve druhé třídě bylo dcerou jedné mé kolegyně, a tak jsem si mohla otestovat její reakci na můj dopis a podle toho jej upravit.

Následovalo pečlivé zkoumání dětí, jejich chování a hlavně dovedností a znalostí v matematice. Protože každé dítě je jedinečné, musí být jedinečné i slovní hodnocení. Z tohoto důvodu jsem dbala na to, abych děti poznala více. Vedla jsem své vlastní pozorování a zároveň jsem požádala o pomoc rodiče a třídní učitelky, aby mi svůj názor na pozorované děti řekli i oni.

Z jednotlivých výpovědí jsem pak si udělala sumář povah dětí, aby bylo lépe pochopitelné cílové slovní hodnocení. Při tvorbě sumáře jsem respektovala citové zabarvení rodičů a možnou citovost výpovědí i od třídních učitelek. K tvorbě sumářů jsem použila slovní spojení, která jsem čerpala od pana Schimunka. (*P. Schimunek, Praha, 1994*)^[11]

Během jednotlivých pozorovacích hodin jsem si zapisovala, které děti jsou hodině přítomny a probíranou látku (zda jde o látku novou, procvičovací či opakovací). K jednotlivým bodům hodiny jsem si pak poznamenávala, v jaké míře danou látku děti ovládají. Musím říct, že jsme s paními učitelkami zpozorovaly velmi kladný vliv mé přítomnosti při hodinách. Všechny děti byly mnohem více aktivní, snaživé a látka jim šla o dosti lépe než v prvním pololetí i dosti podprůměrní žáci najednou vykazovali vynikající výsledky.

Dalším krokem, na kterém jsem během celého pololetí a nakonec i prázdnin pracovala, byl slovníček pojmů. Slovníček pojmů obsahuje pojmy, které je vhodné užívat ve slovním hodnocení v matematice první a druhé třídy základní školy. Práce na něm byla opravdu náročná. Postihnout, co přesně chci ve slovníčku mít. K tomu jsem si potřebovala uzpůsobit osnovy škol a určit si kompetence, které musí být v prvním a druhém ročníku postiženy. Jelikož jsem nechtěla sklouznout k šabloně, dělalo mi to dosti problémy i přes kvalitní základ materiálů.

Vzhledem k tomu, že jsem nedocházela na všechny hodiny, rozhodla jsem se, že si projdu i úkoly v pracovních sešitech a testy, které děti dělali mimo mé pozorovací hodiny. Zde jsem podle hodnoty výsledků a s ohledem na má vlastní pozorování zhodnotila i jejich výsledky v jednotlivých aktivitách. Tyto výsledky jsem pak také započítala do celkového slovního hodnocení. Přestože šlo o zprostředkované pozorování, pomohlo mi to poskytnout plnohodnotné zhodnocení celého pololetí. Brala jsem ohledy na rychlost a dovednosti, které prokazovali při mých pozorovacích hodinách.

Závěrečnou aktivitou při práci s dětmi byla tvorba vysvědčení. Rozhodovala jsem se, jakou formou vysvědčení budu psát. Z důvodu přehlednosti a propojenosti s českým jazykem jsem se nakonec rozhodla pro ručně psanou verzi. Což mi přineslo další úkol a to zdokonalit se v krasopisném psaní. Výhodou zde bylo absolvování předmětu prvopočáteční psaní u paní Wágnerové. Čímž jsem dostala do ruky správný vzhled písmen, jak se je děti také učí. Ručně psané hodnocení vypadá lépe, než psané na počítači a je dětem bližší. Pro slovní hodnocení jsem si vytvořila formuláře, které obsahují všechny potřebné údaje, jako má klasické vysvědčení: jméno, příjmení, datum narození žáka, název školy, třídu, školní rok a ročník. Obsahuje také prostor, do kterého jsem následně vepisovala své slovní hodnocení. Formulář také obsahuje datum vystavení a místo na podpis učitele zhotovujícího slovní hodnocení. Díky formálnosti, ale i barevnosti formuláře, fungovalo slovní hodnocení jako diplom pro

všechny děti, i když některé měly v hodnocení i stanovení malých úkolů na čem mají do budoucna zapracovat.

Poté již následovala pouze práce formální k ucelenosti mé diplomové práce a to zjistit reakce rodičů a vlastních třídních učitelek na vyhotovená slovní hodnocení. Jejich názory jsem se rozhodla zjistit pomocí dotazníků. Pro jejich větší přehlednost a snadnější vyhodnocení odpovědí.

Vzhledem k tomu, že jsem začala pracovat na své práci až ve druhém pololetí a postihla tak pouze jedno pololetí, rozhodla jsem se, že svůj výzkum rozšířím i na první pololetí následujícího školního roku. Postupovala jsem naprosto totožně, přičemž jsem si vybírala pouze žáky v první třídě. Ve druhé jsem pracovala s dětmi z minulé první třídy. Usnadnila se mi tím i administrativní práce. Vzhledem k tomu, že mi rodiče poskytly svolení i na následující školní rok.

5. 1 Dopis rodičům

Jak už bylo napsáno v úvodu, dopis pro rodiče byl obtížný a to především z důvodu, že jsem nevěděla, jaký přístup k rodičům zvolit. Nakonec jsem se rozhodla, že jednoduše popíši situaci, před kterou rodiče stavím a očekávala jsem vyjádření. Zvolila jsem tedy dopis popisný, ve kterém je situace vysvětlena a dává rodičům vyloženě svobodné rozhodnutí, zda budou chtít se mnou spolupracovat, či nikoli. Všichni rodiče můj dopis přijali velmi kladně. Ani žádné připomínky k formě dopisu jsem od rodičů neobdržela, takže jsem byla poměrně spokojena s překonáním prvního úkolu. Dopis je součástí příloh na konci práce.

5. 2 Dopis rodičům 2

Druhý dopis rodičům, ve kterém jsem žádala o zhodnocení jejich dětí jako osobností s veškerými jejich dovednostmi, znalostmi a vlastnostmi, už pro mne nebyl tolik těžký jako dopis první. Rodiče, ač jsem původně nechtěla, se o mou práci dosti zajímali a docházeli za mnou, aby se zeptali, jak se práce daří a jak hodnotím jejich děti. Proto druhá prosba směrem k rodičům, pro mne byla mnohem jednodušší. Díky lepšímu poznání rodičů, jsem si dokázala udělat i ucelenější obrázek o jejich dětech, takže jsem za to sblížení byla nakonec ráda. Děti přes to všechno při hodinách netušili, koho přesně pozoruji, což mělo za následek zlepšení výsledků v matematice u všech dětí ve třídě a zároveň nikdo nebyl vystaven většímu tlaku způsobeného pozorováním.

Dopis byl formulován jako škálový dotazník, ve kterém jsem se zaměřila na vlastnosti žáků pro výuku matematiky dle mého názoru podstatnou. Inspirací mi byl Schimunek (*P. Schimunek, Praha, 1994*)^[11], jak již bylo uvedeno v úvodním slově praktické části. Nechala jsem rodiče posoudit popis chování při práci a učení: soustředěnost, důkladnost, schopnost plánovat svou práci, rychlost, přesnost, obratnost, dobrou paměť, schopnost rozpoznávat souvislosti, snaživost, vytrvalost, samostatnost, pracovitost, nápaditost, logické přemýšlení, představivost, schopnost rozpoznávat podstatné, svědomitost; sociální chování: kamarádství, tolerance, schopnost navazovat kontakty, připravenost pomoci, sdílnost svých prožitků, klidnost, nadšení, schopnost spolupracovat, schopnost probouzet v ostatních nadšení, iniciativnost, vyrovnanost, schopnost podřídit se, uvědomění si povinností; a individuální zvláštnosti: sebekritiku, pilnost, pořádnost, neúnavnost, sebevědomost, skromnost, disciplinovanost, tichost, rozvážnost.

5. 3 Sumář povah dětí

Popisy povah dětí mi posloužily především k tvorbě slovního hodnocení, abych věděla, jakým způsobem žáky informovat. Jaký způsob pro ně bude nejvíce pochopitelný a snesitelný. Díky tomu, že jsem se snažila děti lépe poznat, bylo poté pro mne mnohem jednodušší slovní hodnocení sepsat. Především, aby bylo slovní hodnocení hodnotné a všerhající. Dávající dětem pozitivní vztah ke škole a motivaci se dále zlepšovat a pracovat na sobě.

5. 3. 1 Hana

Hanka je dívka důkladná, pečlivá, velmi snaživá a pracovitá. Má velmi dobrou paměť, logické přemýšlení a je schopna rozpoznávat souvislosti. Na svou práci potřebuje klid a hodně času. V kolektivu je výrazná, jednoduše navazuje kontakty, je kamarádství a velmi tolerantní. Její sebevědomí je zdravé a kritiku snáší, pokud je konstruktivní.

5. 3. 2 Eliška

Eliška je velmi vytrvalá, snaživá a důkladná. Její práce se vyznačuje přesností a nápadností. Nad prací přemýšlí a v úkolech rozpoznává podstatné věci. Má spíše technické zaměření, podložené velmi dobrým logickým smýšlením. V kolektivu je schopna navazovat kontakty i spolupráce. Je velmi kamarádství, ale zároveň dosti dominantní. Nezvládá kritiku a sebekritikou také příliš neoplývá. Má velmi vysoké sebevědomí.

5. 3. 3 Petr

Pěťa je samostatný chlapec. Je velmi energický, neúnavný a vytrvalý. Je velmi obratný a pracovitý, s vysokou představivostí a schopností rozpoznávat podstatné. Má problém s navazováním kontaktů a se sdílením svých prožitků. Jde o extrémně uzavřený typ člověka. Vyznačuje se velkou pořádností, skromností a disciplinovaností. Je velmi manuálně zručný.

5. 3. 4 Adéla

Adélka je dívka s velkým nadšením, iniciativností a kamarádkostí. Její představivost je opravdu velmi velká, na úkor schopnosti rozpoznávat souvislosti, schopnosti rozpoznávat podstatné a logického myšlení. Všechny její nedostatky jsou ale vyváženy snaživostí, důkladností, samostatností a pořádností. V kolektivu je kamarádká, schopna navazovat kontakty především se stejným pohlavím. Je dosti iniciativní a má velmi zajímavé, netradiční nápady.

5. 3. 5 Antonín

Toník je velmi klidný, tichý a rozvážný chlapec, vyznačující se pilností, přesností a důkladností. Jeho pečlivost je taková, že mu zpomaluje pracovní tempo, ale výsledek vždy stojí za to. Toník má velmi dobré analytické a syntetické matematické postupy, spojené se schopností rozpoznávat podstatné a souvislosti mezi jednotlivými jevy. Má poměrně malou schopnost navazovat kontakty, ale jeho nadšení pro věc dokáže mnoho vrstevníků zaujmout a své nadšení je schopen na ně přenést. Je dosti vyrovnaný a schopný spolupráce.

5. 3. 6 Matěj

Matěj je extrémně snaživý, pracovitý a samostatný chlapec. Jeho schopnost rozpoznávat souvislosti a podstatné věci je podstatně vyšší než je u dětí jeho věku zvykem. Pro jeho práci je charakteristická důkladnost, obratnost a rychlost. Na rychlosti si Matěj velmi zakládá, někdy až moc, to souvisí s jeho soutěživostí, která jej také velmi charakterizuje. Ke spolužákům je kamarádký, k dospělým uctívá. Kritiku ale snáší velmi obtížně.

5. 3. 7 Šárka

Šárka je dívka tichá až plachá. To má vliv na její výkony. Bojí se prosadit. Jinak je snaživá, pečlivá a pracovitá. Logické přemýšlení má poměrně dobré, horší je to s grafickou

představivosti. Dívka je klidná a vyrovnaná, mezi spolužáky oblíbená pro svou kamarádkost. Její celkové chování je zároveň propojeno s tichostí, rozvážností a skromností. Je velmi pořádná.

5. 3. 8 Šimon

Šimon je velmi živé a energické dítě. Všechno co dělá, dělá s obrovským nasazením a chutí. Vše jej baví, rád objevuje nové věci, rád se dozvídá nové informace, velmi rád se seznamuje s novými lidmi. Je nadšený naprosto pro všechno. Jakmile se v učení vyskytne nějaká překážka, bere ji jako výzvu, kterou prostě musí překonat. Jeho živost se projevuje i v upovídání. Díky této vlastnosti má občas problémy s pozorností. Jeho nadšení pro věc je až nakažlivé. Je vůdčím typem.

5. 3. 9 Laura

Laura je velmi dominantní dívka. Je velmi samostatná. Tvoří si vlastní matematické postupy. Její náhled na věci jsou vskutku velmi originální, vyznačující se přímočarostí a jednoduchostí, ne vždy ale pravdivostí. Matematické dovednosti má velmi rozvinuté, logické myšlení je velmi dobré. Spíše si rozumí se staršími dětmi a dospělými, než s vrstevníky, což je způsobeno především velkým sebevědomím a její nesnášenlivostí kritiky.

5. 3. 10 David

David je chlapec velmi rozvážný. Díky tomuto je jeho pracovní tempo velmi pomalé a poměrně často nestíhá zbytek třídy. Pomalejší pracovní tempo se projevuje ve všech jeho aktivitách, ne jen v hodinách, ale i mimo ně. Vzhledem k tomu, že ve třídě převažují děti energické, vyvstává mnohdy díky jeho pomalosti i konflikt. David ale umí velmi dobře argumentovat a přesvědčit ostatní ke smířčímu vyřízení konfliktu. Dalšími velmi dominantními vlastnostmi jsou úcta a disciplinovanost.

5. 3. 11 Michaela

Michalka je dívka, která je poměrně často nemocná. Vzhledem k dobré přípravě doma má Michalka celkově velmi dobré výsledky. Má dobře osvojené základní postupy, mírné obtíže se objevují v představivosti. Občas má problémy se soustředěním. Michalka svou přátelskostí dokáže i urovnávat konflikty v kolektivu. Přes svůj handicap nemocnosti, je dobře začleněná do kolektivu a schopna pracovat stejně, jako všichni ostatní.

5. 3. 12 Martin

Martin je chlapec, kterého téměř nic nebaví, proto je velmi těžko posouditelné, jaký přesně je. Je slušný a kamarádský k lidem, má rád pořádek. Je připraven pomoci slabším a tolerantní k nedostatkům.

5. 3. 13 Vanesa

Dívka je velmi disciplinovaná, vědoma si svých povinností a vědoma si zodpovědnosti za své chování. Vaneska se snaží mít vše pečlivě vypracováno, což si žádá větší časovou náročnost při práci. Je dosti zvědavá, když ji zaujme nějaká věc, snaží se dohledávat další informace a souvislosti k problému. V kolektivu je spíše klidnější a tišší.

5. 3. 14 Robert

Robert je chlapec rychlý, obratný, snaživý, svědomitý. Rozpoznává souvislosti a dokáže si vybrat tu nejjednodušší cestu k výsledku. Je poměrně kamarádský, ale ne moc klidný a vyrovnaný. S tichostí a skromností to není moc valné, ale jeho pilnost a pořádnost tyto nedostatky vynahradí. Má velký dar probouzet v ostatních nadšení pro věc.

5. 3. 15 Daniel

Danda často nechává aktivitu na ostatních a pouze pozoruje co se děje. Další vlastnost, kterou má díky převaze žen v rodině je upovídánost. Danda mluví neustále, když nemůže mluvit nahlas, mluví si pro sebe a nesoustředí se na to, co se děje kolem. Když se nadchne pro věc, stává se velmi aktivním, pracovitým, logicky uvažujícím, majícím velkou představivost a také rychlost. Je kamarádský, pokud se nadchne je i schopen své nadšení přenášet na ostatní. Je velmi tolerantní k ostatním lidem.

Pozorování dětí byla činnost, která mne na mé práci nejvíce bavila. Poznávat tak zajímavé a různorodé lidi, bylo pro mne opravdu povznášející. Toto poznání mne naplnilo i novým nadšením pro mou práci, přesvědčením, že má práce je důležitá a může ovlivnit myšlení a chování mnoha lidí. Zajímavé bylo také porovnávat má pozorování dětí s pozorováními třídních učitelek a rodičů. Je téměř logické, že každé bylo jiné. Přesto jsme ale spoustu odhalených vlastností měli společných. Celkově mohu říci, že třídní učitelky byli poněkud kritičtější nežli já a rodiče zase pro změnu shovívavější. Ale toto byly věci, které jsem dopředu očekávala.

5. 4 Pozorovací hodiny

Během pozorovacích hodin jsem si zapisovala, kdo je hodině přítomen. Jaká témata jsou probírána – zde jsem odlišovala látku opakovací a látku novou. Dále jsem pozorovala, jak jednotlivé děti danou aktivitu zvládají. To jsem si zapisovala. Během pozorování jsem procházela celou třídu, takže děti přesně nevěděly, kteří žáci jsou pozorováni a kteří ne. To mělo za důsledek větší snaživost všech dětí ve třídě. Tuto skutečnost pozitivně hodnotily i třídní učitelky pozorovaných tříd.

Celkově mohu říci, že na pozorování dostatečně stačily dvě hodiny týdně s přihlédnutím k pracovním sešitům ve zbývajících hodinách. Tato kombinace mi poskytla veškeré informace, které jsem ke své práci potřebovala. Skutečně nebylo nutné navštěvovat třídy častěji. Při hodinách jsem se nezaměřovala jen na výsledky práce dětí, ale i jejich aktivitu při hodinách, připravenost na hodinu, jejich snahu a píli, přehled o tom, co se v hodině děje, udržování pozornosti či případné vyrušování. Tyto poznatky jsem pak zakomponovala do charakteristik dětí. Zároveň jsem děti pozorovala i o přestávkách před a po hodině mého pozorování.

Vypisovat zde jednotlivé zápisy by bylo zbytečné, proto uvádím pouze příklad z jedné hodiny v první hodině a z jedné hodiny v druhé třídě, jakožto názornou ukázkou jednotlivých zápisů.

5. 4. 1 Pozorovací hodina v první třídě

20. 1. 2012

- všichni přítomni

-- číselná řada do sta – všichni ovládají

-- numerace do sta – všichni ovládají

-- sčítání a odčítání do sta bez přechodu přes desítky – všichni ovládají

-- bod a úsečka – všichni ovládají

5. 4. 2 Pozorovací hodina v druhé třídě

2. 5. 2011

- všichni přítomni

-- opakování: násobků 2,3,4 – všichni ovládají

-- procvičovací: z řady vybrat násobky 2,3,4 – Martin nechápe zadání, ale pak již věděl, Michala problém se zadáním i vypracováním

-- procvičovací: výpočty násobení do 40 – všichni ovládají

-- hra: zmrzlík – Danda poslední

-- procvičovací: výpočty samostatně násobení a dělení do 40 – Martin potřebuje dopomoc

-- nové: násobky 5 do 50, práce s číselnou řadou – všichni ovládají

5. 5 Školní osnovy

Školní osnovy jsem si musela především převést do jazyka užívajícího výstupy a klíčové kompetence. Dříve tyto věci v osnovách byli, nyní nejsou, jelikož se pracuje na jejich přepracování. Osnovy tematicky ale odpovídají osnovám školním. Jak je vidět z pozorovacích hodin, nejsou osnovy striktně dodržovány a dochází k mírným nuancím a časovým prodlevám, které jsou způsobené především přizpůsobení tempa dětem. Tempo je zvoleno tak, aby všechny děti probíranou látku pochopili.

Správné definování výstupů slouží k používání správných činnostních sloves ve slovním hodnocení, které jsou obsaženy též ve slovníčku pojmů mnou vytvořeném. Výstupy jsou přesně odráženy v hodnocení.

Školní osnovy se zpravidla zhotovují v tabulkové formě, já jsem zde ale zvolila formu klasických řádků, především z důvodu prostorového, ale i estetického, protože tabulka ve Wordu není tak přehledná jako v Excelu.

5. 5. 1 Školní osnovy – matematika a její aplikace 1. ročník

Časová dotace: 4 hodiny týdně

5. 5. 1. 1 Září

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada do 5 - číselná řada 1-5, vidění počtu do 5, orientace na obrázku, orientace v rovině - určování vpravo, vlevo, nahoře, dole

Výstupy, klíčové kompetence: Vyjmenuje číselnou řadu 1-5, pozná číslice 1-5, orientuje se v číselné řadě do 5, vidí počty do 5. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení.); Orientuje se v prostoru, zná pojmy vpravo, vlevo, nahoře, dole. (Pod vedením učitele se učí vnímat a nacházet problém; pod vedením učitele pozná a určí ze dvou možných řešení jednoduchého problému správné řešení.)

5. 5. 1. 2 Říjen

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 5 - porovnávání, sčítání a odčítání do 5, psaní číslic 1,2,3,4,5. geometrické tvary čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník.

Výstupy, klíčové kompetence: Porovnává čísla 1-5. Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech. Sčítá do 5. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení; pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu.); Píše číslice 1 - 5. Poznává základní geometrické útvary

5. 5. 1. 3 Listopad

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 5 - porovnávání čísel, sčítání a odčítání do 5, orientace v řadě a na číselné ose do 5, pojmy hned před, hned za, před, za, mezi, psaní číslic do 5.

Výstupy, klíčové kompetence: Sčítá a odčítá do 5. S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení. (Pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu; Seznámí se s pojmem číselná osa, ukáže a zapíše čísla na číselné ose. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech; pod vedením učitele pozná a určí ze dvou možných řešení jednoduchého problému správné řešení.); Píše číslice 0. Rozkládá čísla do 5. Řeší jednoduché slov. Úlohy. Kreslí ve čtvercové síti.

5. 5. 1. 4 Prosinec

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 7 - sčítání a odčítání do 7, porovnávání do 7, rozklad čísel do 7, rovinné obrazce - práce s rovinnými obrazci s využitím obrázků, omalovánek, apod. Psaní 6,7.

Výstupy, klíčové kompetence: Sčítá a odčítá do 7. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení; pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu.); Porovnává čísla do 7. Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech. Rozkládá čísla do 7. Píše číslice 6, 7. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech; pod vedením učitele se učí vnímat a nacházet problém; pod vedením učitele pozná a určí ze dvou možných řešení jednoduchého problému správné řešení; Poznává a pojmenuje rovinné obrazce - kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník. (Pod vedením učitele hovoří o navzájem si podobných situacích a problémech.)

5. 5. 1. 5 Leden

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 8 - sčítání a odčítání, porovnávání do 8, jednoduché slovní úlohy, psaní 8, 9. Pohyb ve čtvercové síti.

Výstupy, klíčové kompetence: Sčítá a odčítá do 8. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení; pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu.); Porovnává čísla do 8. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech.); Při řešení jednoduchých slovních úloh sestaví příklad na sčítání a odčítání do 8. (Pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu; pod vedením učitele se učí vizuálně znázornit jednoduchý/známý problém; vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; pod vedením učitele posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne alespoň jednu možnost, kterou lze při řešení použít.; Píše číslice 8, 9. Pohybuje se ve čtvercové síti.

5. 5. 1. 6 Únor

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 10 - číselná řada do 10, porovnávání čísel do 10; rovinné obrazce - porovnávání velikosti rovinných obrazců - práce se stavebnicemi, obrázky apod.

Výstupy, klíčové kompetence: Vyjmenuje číselnou řadu do 10 a orientuje se v ní, poznává čísla do 10. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení.); Porovná čísla do 10. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech.); Porovnává rovinné obrazce. (Pod vedením učitele se učí vizuálně znázornit jednoduchý/známý problém; vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; pod vedením učitele posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví.)

5. 5. 1. 7 Březen

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 10 - rozklad čísel do 10, sčítání a odčítání do 10, porovnávání do 10, zápis čísel do tabulky, posloupnost čísel

Výstupy, klíčové kompetence: Sčítá a odčítá do 10 bez přechodu přes desítku. (Pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu.); Porovnává čísla do 10. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech.); Seznamuje se s pojmy tabulka, posloupnost čísel. Řeší nerovnosti. (Pod vedením učitele se učí vnímat a nacházet problém; pod vedením učitele pozná a určí ze dvou možných řešení jednoduchého problému správné řešení; pod vedením učitele vybírá vhodnější řešení z navržených možností.)

5. 5. 1. 8 Duben

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada do 20 a početní operace v oboru do 15 - sčítání a odčítání do 15 bez přechodu přes desítku, slovní úlohy do 15, počítařské hry

Výstupy, klíčové kompetence: Vyjmenuje a napíše číselnou řadu do 20. Rozkládá čísla na desítky a jednotky. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech; pod vedením učitele se učí vnímat a nacházet problém; pod vedením učitele pozná a určí ze dvou možných řešení jednoduchého problému správné řešení.); Sčítá a odčítá do 15 bez přechodu přes desítku. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení; pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu; Při řešení jednoduchých slovních úloh sestaví příklad na sčítání a odčítání do 15. (Pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu; pod vedením učitele se učí vizuálně znázornit jednoduchý/známý problém; vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; pod vedením učitele posoudí, zda

může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne alespoň jednu možnost, kterou lze při řešení použít.)

5. 5. 1. 9 Květen

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 20 - procvičování sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku, slovní úlohy do 20, rozšiřující učivo: sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku; rovinné obrazce - práce s rovinnými obrazci s využitím obrázků, omalovánky, apod. Kreslení podle osy ve čtvercové síti.

Výstupy, klíčové kompetence: Porovnává čísla do 20. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech.); Sčítá a odčítá do 20 bez přechodu přes desítku. Počítá se třemi čísly. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení; pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu.); Při řešení jednoduchých slovních úloh sestaví příklad na sčítání a odčítání do 20. (Pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu; pod vedením učitele se učí vizuálně znázornit jednoduchý/známý problém; vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; pod vedením učitele posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne alespoň jednu možnost, kterou lze při řešení použít; Poznává a pojmenuje rovinné obrazce - kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník. Kreslí podle osy ve čtvercové síti. (Pod vedením učitele hovoří o navzájem si podobných situacích a problémech.)

5. 5. 1. 10 Červen

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace v oboru do 20 - sčítání a odčítání do 20, jednoduché slovní úlohy, počítařské hry

Výstupy, klíčové kompetence: Upevňuje si dovednost sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení; pod vedením učitele uvede jednoduché příklady ze svého blízkého okolí ke konkrétnímu učivu; Porovnává čísla do 20. (Seznamuje se s grafickým znázorněním a symbolickými prostředky v jednotlivých předmětech.); Využívá osvojené početní operace v praktických situacích. (Pod vedením učitele se učí vnímat a nacházet problém; pod vedením učitele se snaží zformulovat alespoň jednu podmínku nutnou k řešení.)

5. 5. 2 Školní osnovy - Matematika a její aplikace 2. Ročník

Časová dotace: 5 hodin týdně

5. 5. 2. 1 Září

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a číselné operace do 20 -číselná řada do 20, sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku, jednoduché slovní úlohy

Výstupy, klíčové kompetence: Vyjmenuje číselnou řadu 0-20 a čísla správně zapíše. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Porovnává čísla do 20. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky.); Upevňuje dovednost sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je; pod vedením učitele vizuálně znázorní velmi jednoduchý/známý problém); Při řešení jednoduchých slovních úloh sestaví příklad na sčítání a odčítání do 20. (Spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem; pod vedením učitele vizuálně znázorní velmi jednoduchý/známý problém; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých lze při řešení použít.)

5. 5. 2. 2 Říjen

Téma, učivo, průřezová témata: číselné operace do 20 – sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku, jednoduché slovní úlohy; číselná řada do 100 – numerace do 100, čtení a zápis čísel do 100

Výstupy, klíčové kompetence: Sčítá a odčítá do 20 s přechodem přes desítku. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je; spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem.); Při řešení jednoduchých slovních úloh sestaví příklad na sčítání a odčítání do 20. (Spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem; pod vedením učitele vizuálně znázorní velmi jednoduchý/známý problém; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých lze při řešení použít.); Vyjmenuje číselnou řadu do 100. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je); Čte a zapisuje čísla do 100. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.)

5. 5. 2. 3 Listopad

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada do 100 – numerace do 100, zápis a čtení čísel do 100, znaky nerovnosti a rovnosti; geometrické tvary a tělesa – krychle, kvádr, válec, koule

Výstupy, klíčové kompetence: Čte a zapisuje čísla do 100. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Porovnává čísla do 100 a užívá znaky pro vztah rovnosti a nerovnosti. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky.); Rozeznává, pojmenuje a vymodeluje základní tělesa. (Samostatně nebo s pomocí učitele řeší jednoduchý problém; nevzdává se, když se mu nedaří.)

5. 5. 2. 4 Prosinec

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada do 100 – číselná osa, numerace do 100, sčítání a odčítání do 100; bod, přímka, úsečka – nákres

Výstupy, klíčové kompetence: Zapisuje a vyhledává čísla na číselné ose do 100. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky; pozná ze dvou možných řešení jednoduchého problému správné řešení. Jednoduše vysvětlí, čím je druhý postup rizikový.); Sčítá a odčítá do 100 bez přechodu přes desítku (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je; spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem.); Kreslí bod, přímku, úsečku. Jednoduše popíše rozdíl mezi přímkou a úsečkou. (Porovná obrazový a jednoduchý textový materiál, pozná odlišnosti; používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky; vyjádří svou myšlenku jednoduchou větou; s dopomocí učitele hledá v textu podstatné informace a vyjadřuje je vlastními slovy.)

5. 5. 2. 5 Leden

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a početní operace do 100 – sčítání a odčítání do 100 s přechodem přes desítku, jednoduché slovní úlohy, jednoduché rovnice bez použití proměnné rovinné obrazce a tělesa – velikost útvarů a těles

Výstupy, klíčové kompetence: Sčítá a odčítá do 100 s přechodem přes desítku. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je; spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem.); Používá sčítání a odčítání v praktických úlohách. (Spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem.); Řeší jednoduché slovní úlohy a rovnice bez použití proměnné. (Spojuje jednoduché příklady ze

svého blízkého okolí s konkrétním učivem; pod vedením učitele vizuálně znázorní velmi jednoduchý/známý problém; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých lze při řešení použít.); Porovná velikost rovinných útvarů a těles. (Porovná obrazový a jednoduchý textový materiál, pozná odlišnosti.)

5. 5. 2. 6 Únor

Téma, učivo, průřezová témata: čísla a početní operace do 100 - násobení a dělení do 20, slovní úlohy se vztahem o n více - méně, n krát více – méně

Výstupy, klíčové kompetence: Seznamuje se s násobením a dělením v oboru do 20. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Řeší jednoduché slovní úlohy se vztahem o n více - méně, n krát více - méně. (Spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem; pod vedením učitele vizuálně znázorní velmi jednoduchý/známý problém; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých lze při řešení použít.)

5. 5. 2. 7 Březen

Téma, učivo, průřezová témata: čísla a početní operace do 100 - násobení a dělení do 30, jednoduché příklady se závorkami

Výstupy, klíčové kompetence: Násobí a dělí do 30. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Seznamuje se se znakem závorky a využívá jej. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky.)

5. 5. 2. 8 Duben

Téma, učivo, průřezová témata: čísla a početní operace do 100 - násobení a dělení do 40, zápis čísla do tabulky s využitím početní operace

Výstupy, klíčové kompetence: Násobí a dělí do 40. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Doplní jednoduché tabulky, řady. (Pod vedením učitele najde a označí problém; s pomocí učitele se učí určovat, koho a čeho se problém týká; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých

lze při řešení použít.; pod vedením učitele si zvyká na samostatnost v práci a zkouší sám řešit jednoduché problémy (problémové úlohy.)

5. 5. 2. 9 Květen

Téma, učivo, průřezová témata: čísla a početní operace do 100 - násobení a dělení do 50; rovinné obrazce – trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh

Výstupy, klíčové kompetence: Násobí a dělí do 50. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Znázorňuje jednoduché souměrné geometrické tvary. (Pod vedením učitele si zvyká na samostatnost v práci a zkouší sám řešit jednoduché problémy (problémové úlohy).)

5. 5. 2. 10 Červen

Téma, učivo, průřezová témata: číselná řada a číselné operace do 100 – sčítání a odčítání do 100, násobení a dělení do 50, porovnávání čísel, používání závorek, číselné řady a matematické tabulky, jednoduché slovní úlohy; bod, přímka, úsečka – nákres; rovinné obrazce – trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh; geometrické tvary a tělesa – krychle, kvádr, válec, koule

Výstupy, klíčové kompetence: Orientuje se v číselné řadě do 100. Sčítá a odčítá do 100, násobí a dělí do 50. (S dopomocí učitele zkouší různé způsoby učení a vyhodnocuje je.); Zapiše čísla do číselné řady a tabulky. (Pod vedením učitele najde a označí problém; s pomocí učitele se učí určovat, koho a čeho se problém týká; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých lze při řešení použít; pod vedením učitele si zvyká na samostatnost v práci a zkouší sám řešit jednoduché problémy (problémové úlohy); Používá znaménka rovnosti a nerovnosti. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky.); Používá závorky. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky.); Řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení a dělení. (Spojuje jednoduché příklady ze svého blízkého okolí s konkrétním učivem; pod vedením učitele vizuálně znázorní velmi jednoduchý/známý problém; vytváří a vysloví jednoduchou domněnku s pomocí učitele; při skupinové práci posoudí, zda může jednoduchý problém vyřešit s tím, co ví; pod vedením učitele navrhne více možností, kterých lze při řešení použít.); Nákresem znázorní bod, přímku, úsečku. (Používá jednoduchá grafická znázornění a symbolické prostředky.); Rozezná, pojmenuje a porovná rovinné útvary a tělesa. (Pod

vedením učitele si zvyká na samostatnost v práci a zkouší sám řešit jednoduché problémy (problémové úlohy); porovná obrazový a jednoduchý textový materiál, pozná odlišnosti.)

5. 6 Klíčové kompetence

Klíčových kompetencí je velké množství. Zde jsou vybrány klíčové kompetence, které jsou uplatněny v Matematice a její aplikaci v prvním a druhém ročníku základní školy.

5. 6. 1 Kompetence k učení

Při výuce matematiky dochází k rozvoji logického, kombinatorického a pravděpodobnostního myšlení stejně jako k rozvoji paměti. Při řešení např. slovních úloh se žáci učí vyhledávat a třídit informace, nacházet vztahy a souvislosti mezi nimi; operují s matematickými symboly a znaky, což je připravuje na operace se symboly a znaky užívanými v běžném životě (např. %, piktogramy, zkratky, diagramy, jednotky veličin, jízdní řády a další schémata).

5. 6. 2 Kompetence sociální a personální

Žáci se při výuce matematiky setkávají se složitostí světa, zároveň však dochází ke zlepšování jejich důvěry ve vlastní schopnosti. Matematika podporuje rozvoj schopnosti sebekontroly a rozvíjí dovednost formulovat a ověřovat hypotézy. Jsou-li při vyučování matematice využívány vhodné metody a organizace práce, učí se žáci účinně spolupracovat ve skupině, efektivně spolupracovat při řešení úloh, problémů či projektů. Využití skupinové práce v matematice vytváří předpoklady pro to, aby se žáci učili různým rolím a učili se přijímat odpovědnost za jejich naplnění.

5. 6. 3 Kompetence komunikativní

Výuka matematiky vede žáky k logickému a přesnému vyjadřování. Žáci se učí nejen pečlivě analyzovat text zadání úloh, jasně a přesně popisovat zvolený postup při řešení úloh, ale i hledat argumenty pro jeho zdůvodnění. Učí se převádět matematické znaky a symboly do slov a naopak.

5. 6. 4 Kompetence k řešení problémů

Výuka matematiky využívá řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života. Tyto úlohy mají pro žáky často charakter problémových situací.

Žáci se učí volit správný postup pro řešení problémů. Pro rozvoj této kompetence je ovšem nutné zařazovat úlohy různé náročnosti. Jednou z možností rozvoje této kompetence je i zařazování hlavolamů, logických úloh, hádanek apod.

5. 6. 5 Kompetence občanské

Občanské kompetence matematika nerozvíjí přímo svým obsahem; k rozvoji této kompetence však může matematika přispívat prostřednictvím vhodně zvolených metod a strategií výuky.

5. 6. 6 Kompetence pracovní

Tato kompetence, která je zařazena pouze v základním vzdělávání, předpokládá - mimo jiné - rozvoj pracovních návyků a manuálních zručností, které budou žáci potřebovat v dalším životě. Matematika k jejímu rozvoji přispívá např. požadavky kladenými na přesnost zpracování konstrukčních úloh a jejich formální úpravu v rámci geometrie.

5. 7 Slovníček pojmů

Při popisném jazyce slovního hodnocení se využívají různé formy popisu:

- slovesné
- příslovečné
- adjektivní
- jmenné

Já jsem si pro svou práci zvolila popis slovesný. Základem tohoto popisu jsou slovesa. Slovní slouží jako zásobárna vhodných výrazů. Je možné jej podle osobních zkušeností doplňovat. Použití slovníku je následující. Zvolíte si věc, kterou chcete hodnotit např. porovnávání čísel. K danému pojmu si zvolíte pomocné sloveso např. dokázat. Nakonec vhodný pojem z pomocných slov např. bez pomoci. Výsledná formulace pak je: „Bez pomoci dokáže porovnávat čísla do dvaceti“. Danou formulaci pak převedete do potřebné osoby: „Bez pomoci dokážeš porovnávat čísla do dvaceti“. Původní sloveso se může změnit i v podstatné jméno, kdy pak funkci slovesného popisu nese sloveso pomocné: „Bez pomoci zvládáš porovnávání čísel do dvaceti“. V pomocných slovesech jsou i slovesa, která se mohou použít i

samostatně, jde o případy, kdy hodnotíte dovednosti mimo výukové cíle jako úprava sešitu, soustředěnost, apod.

5. 7. 1 Činnostní slovesa pro první ročník

kreslit (ve čtvercové síti), kreslit (podle osy ve čtvercové síti), nacházet (problém), odčítat (do dvaceti), orientovat se (v číselné řadě do dvaceti), orientovat se (ve čtvercové síti), pojmenovávat (rovinné obrazce), porovnávat (rovinné obrazce), porovnávat (čísla), psát (čísllice do dvaceti), sčítat (do dvaceti), sestavovat (příklady), rozkládat (čísla do dvaceti), rozkládat (čísla na desítky a jednotky v oboru přirozených čísel do dvaceti), řešit (slovní úlohy), řešit (nerovnosti), uvádět (příklady ze života), volit (řešení), vyjmenovat (číselnou řadu do dvaceti), využívat (znalosti v praktických situacích), zkoušet (různé způsoby učení), znát (pojmy).

5. 7. 2 Činnostní slovesa pro druhý ročník

číst (čísla do sta), dělit (čísla do dvaceti), doplňovat (řady), kreslit (bod, přímkou, úsečku), násobit (čísla do padesáti), odčítat (čísla do sta), pojmenovat (základní tělesa), pojmenovávat (rovinné útvary a tělesa), popisovat (rozdíl mezi přímkou a úsečkou), porovnávat (čísla do sta), porovnávat (rovinné útvary a tělesa), používat (sčítání a odčítání v praktických situacích), používat (znaménka rovnosti a nerovnosti), rozeznávat (základní tělesa), rozeznávat (rovinné útvary a tělesa), řešit (slovní úlohy a rovnice bez proměnné), řešit (slovní úlohy o – více, méně; - krát více, méně), sčítat (čísla do sta), sestavovat (příklady), vyhledávat (na číselné ose čísla do sta), vyjmenovat (číselnou řadu do sta), vymodelovat (základní tělesa), zapisovat (čísla do sta), využívat (závorky), znázorňovat (souměrné geometrické útvary), řešit (slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení), znázorňovat (nákresem bod, přímkou, úsečku).

5. 7. 3 Pomocná slovesa

aplikovat, být pozorný, být vytrvalý, číst, číst s porozuměním, dávat podněty, dařit se, diskutovat, dodržovat, dokázat, dokázat podat, dokončovat práci, doplnit, experimentovat, formulovat, hledat souvislosti, chápat, identifikovat, inovovat, je schopen, je si vědom, manipulovat vhodně s nástroji, napodobovat, odhadovat, odvodit závěr, oponovat, orientovat se, organizovat, ovládat, pochopit, pojmenovat, poprosit o pomoc, popsat, porozumět, postrádat, potřebovat pomoc, používat, poznat, pozorovat, pracovat, procvičovat, projevat,

předvádět, přezkoumat, připravovat, realizovat, respektovat, rozlišovat, rozpoznávat, rozumět, rozumět souvislostem, rozvrhovat si práci, říci vlastními slovy, seřadit, snažit se, spolupracovat, tolerovat, učit nové, ujasnit, udržovat pořádek, udržet pozornost, umět, uspořádat, uvědomovat si, užívat (termíny), vědět, vyhledat, vyhodnocovat, vyjadřovat, vytvořit vztah, vykazovat, vysvětlit, vytvářet, vyžadovat pomoc, zaujmout, zamýšlet se, zdokonalit, zkombinovat, zkoumat, zlepšit, znát, zpřesnit, zvažovat, zvládat.

5. 7. 4 Pomocné výrazy k určení míry dosažení

adekvátní, adekvátně, aktivní, aktivně, bez pomoci, bez problémů, bez zaváhání, bezpečně, celkem, často, částečné, částečně, dobré, dobře, dost, důkladné, důkladně, důležité, důsledné, důsledně, hodně, houževnaté, houževnatě, chápající, chápající problémy, jasné, jasně, ještě ne, logické, logicky, logicky přemýšlející, malé, málo, méně, mnohé, mnoho, mnohostranné, mnohostranně, nápadité, nápaditě, nechá se lehce odvést od práce, nejdůležitější, občas, občasně, obtížné, obtížně, odpovídající, pečlivé, pečlivě, píle, pochopení, pomalé, pomalu, poměrně, pozornost, pozorné, pozorně, pracovité, pracovitost, průměrné, průměrně, připravené, připravenost, přesné, přesně, přesnost, příliš, přílišné, přiměřené, přiměřeně, rád, rozpoznávající souvislosti, rychle, rychlé, s obtížemi, s pomocí, samostatné, samostatně, schopnost, skoro, snaha, snaživé, snaživě, soustavné, soustavně, soustředěné, soustředěně, spíše, spolehlivé, spolehlivě, spokojenost, správné, správně, stálé, stále, svědomité, svědomitě, systematické, systematicky, špatné, špatně, tolik, úplné, úplně, uvědomění si, věcné, věcně, velice, velké, velmi, většinou, větší, více, všechno, vyrovnané výkony, výrazné, výrazně, výstižné, výstižně, vytrvale, vytrvalé, zbrkle, zbrklé, zřídka.

5. 8 Slovní hodnocení

Slovní hodnocení je spolu se slovníčkem hlavním výstupem a vzorem, jak může slovní hodnocení vypadat. Pro formulář na hodnocení doporučuji volit nejen dostatečně důstojný, ale zároveň i zajímavý formát pro děti. Z mé zkušenosti plyne, že ručně psané hodnocení má větší váhu. I děti ocení práci navíc a berou hodnocení jako jen jejich, což je ve skutečnosti účelem. Děti si pak slova ve vysvědčení více váží.

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *1. A* ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK: *2011/2012* ROČNÍK: *1*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Hana*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Bez pomoci porovnávat čísla do sedmi.
Orientujš se v číselné řadě. Pečlivě píšeš
probrané číslíčky a umíš je přiřadit
k jejich hodnotě. Zvládnáš pojmenovat
všechny geometrické tvary, se kterými jsi
se doposud seznámil. Už si
matematické příklady, především
sčítání a odčítání, propojuješ
s věmi ze života. Práce ti pak
půjde snáze. Přijí mnoho úspěchů
do dalšího studia.*

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TRÍDA: *1.A* ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2011/2012* ROČNÍK: *1.*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Eliška*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Tvoje orientace v prostoru je velmi dobrá!
Rozlišíš velikosti, umíš porovnávat
jednoduché geometrické tvary. Oblíbíš
vyjmenování číselné řady do sedmi.
Respektuješ matematické postupy
při výpočtech. Pracuješ velmi pečlivě.
Je potřeba i nadále procvičovat
matematické pojmy, abys vždy
bezpečně chápala zadání příkladů.
Přijí mnoho úspěchů do dalšího
studia.*

Joza Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *A A* ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2011/2012* ROČNÍK: *1.*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Petr*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Obvládá sčítání, odčítání i porovnávání čísel do sedmi. Dokáže uspořádat číselnou řadu a identifikovat čísla nacházející se v řadě před či za. Geometrické tvary bezpečně rozekrná. Tvoje řešení je velmi pečlivé. Do budoucna by bylo vhodné zaměřit se na dokončování všech zadáních úkolů, s čím máš občas potíže. Přeji mnoho úspěchů při další studiu.

Iva Hyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *A A* ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2011/2012* ROČNÍK: *A*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Adela*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*V matematice vhodně využívá termíny,
především v geometrii. Tvá orientace
v prostoru je velmi dobrá. Ovládáš
výjimečnou číselnou řadu do sedmi.
Celkem dobře ovládáš sčítání a odčítání!*

*Doporučuji, co nejvíce procvičovat
porovnávací čísel. Je vhodné používat
k tomu různé předměty, aby sis
problém lépe představila. Buď se ťi
so hodiš k dalšímu studiu. K němu
ťi přeji mnoho úspěchů.*

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *1A* ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2011/2012* ROČNÍK: *1*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Antonín*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Práci si umíš rozpracovat, postup při výpočtech je správný, proto nemáš žádný problém se sčítáním, odčítáním ani porovnáváním čísel. Orientace v číselné řadě je dobrá, stejně tak orientace v prostoru. Je potřeba pokračovat i nadále v častějším procvičování grafické stránky zápisu čísel, aby byl správný a především čitelný. Přeji mnoho úspěchů do dalšího studia.

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *1. A* ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2010/2011* ROČNÍK: *1.*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Gerka*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Oslovádaš velmi dobře zápis čísel
do dvacíti. Používáš různé matematické
postupy při výpočtech, umíš rozhodnout, kdy
který použít. Pracuješ s porozuměním.
Orientuješ se na číselné ose a umíš na ni
aplikovat příklady. Poměrně obtížně se
ale orientuješ ve číselné síti, kde bude
potřeba více procvičování! Do dalšího
studia přeji mnoho úspěchů.*

Iva Hyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *1.A* ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK: *2010/2011* ROČNÍK: *1.*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Madej*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Bezpečně ovládá některé početní operace
s čísly do dvacíti. Rozumí matematickým
postupům a umí je aplikovat
při výpočtech slovních úloh. Při rysování
a měření v geometrii je velmi pečlivý.
Orientuje se ve čtení učebnice.*

*Pokračuj ve své práci jako doposud.
Přej mnoho úspěchů do dalšího
studia.*

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *A.A* ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2010/2011* ROČNÍK: *A*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Simon*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Umíš kapsat čísla do dvojic, ovládaš jejich uspořádání, které aplikuješ i na číselnou osu. Mírně obtížně máš ale při sčítání a odečítání s příchodem přes deset. Toho bude třeba více procvičovat. Je ale dobré, že umíš při obtížích využít i právě číselné osy. Práce v geometrii je pečlivá a bez problémů. Do dalšího studia přiji mnoho úspěchů.

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *1.A* ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2010/2011* ROČNÍK: *1.*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Laura*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Práce s úsečnou osou i číselnou sítí je si vlastní. Řešení je velmi pečlivé a upravené. Porovnávání čísel i obrázků. Ji nečítá každé období. Stejně tak sečítání a odečítání, i s přechodem přes deset. Měrné období máš v chápání slovních úloh. Zde Ti doporučuji častější procvičování, více se této problematice věnovat. Přejí mnoho úspěchů v dalším studiu.

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: *1.A* ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: *2010/2011* ROČNÍK: *1.*

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *David*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Orientace v prostoru, jak na číselné ose,
tak ve čtvercové síti, je velmi dobrá.
Poměrně velké obtíže Ti činí porovnávání
velikosti nejen u obrazců, ale i u čísel.
Zde je potřeba se problematice intenzivně
věnovat. Početní operace Ti ale problém
nemějí žádný, ani pokud jde
o přechod přes deset. Přijí mnoho
úspěchů do dalšího studia.*

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2.A ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: 2011/2012 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Madej*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Umíš číst čísla do sta. Ovládáš
sčítání a odečítání do dvacíti. Aplikuješ
příklady do praxe. Orientuješ se v zadání
slovních úloh, umíš si je samostatně
převést na příklad. Pečlivě a příkladně
navyšuješ úsečku i průměr. Rozpoznáš
jednotlivé geometrické útvary a
geometrická tělesa. Pracuješ bez
potřeby jakékoliv pomoci. Mnoho
úspěchů přejí do dalšího studia.*

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2. A ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: 2010/2011 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Járka*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Jsi schopna samostatně počítat do dvacíti. Řešíš v tomto oboru slovní úlohy a běže mezi sebou čísla porovnávat. Ovládnáš pojmenování a zápis čísel do sta. Je potřeba se více věnovat geometrii. Zkoušej doma vysovat od ruky a poté s pravítkem. Učelit si jednotlivé pojmy týkající se geometrie. Poté ti vše půjde snáze a lépe. Do dalšího studia přeji mnoho úspěchů.

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2.A ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: 2011/2012 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: Šimon

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Zvládná numeraci do sta i početní operace do dvacíti. Aplikuje matematické postupy při řešení slovních úloh i při příkladech z praxe. Je schopen se velmi dobře orientovat v problematice porovnávání čísel, obrazců i těles. Úprava při vyhovění je pečlivá a přehledná! Je velmi dobře kladen ve všech částech matematiky. Přejí mnoho úspěchů do dalšího studia.

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2.A ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK: 2011/2012 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Laura*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Při výpočtech realizuji své vlastní
matematické postupy, což občas neryje.
Proto by bylo vhodné učit se i postupy
běžně používané. Chápeš porovnávací i
numeraci. Umíš číst zadání slovních úloh
a logicky si ho převést na jednoduchý
příklad. S dopomocí se orientuji
v geometrické terminologii. Je potřeba
si pojmy i nadále procvičovat.
Do dalšího studia přeji mnoho
úspěchů.*

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2. A ČÍSLO V TŘIDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK: 2011/2012 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: David

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Velmi precizně vypracovalas úkoly
z geometrie. Orientujis se v prostorovém
uspořádání i v pojmech. Rýsování j
pečlivé. Čtemi čísel do sta ovladaš i s
příchodem pús deset. Mírno obtíže
nasledují při čístě slovních úloh, kde
potřebujis pomoc s tvorbě
příkladů. Je potřeba tuho problematika
bratnovat. Do dalšího studia
při mnoho úspěchů.

Iva Kyselová

V KRASLÍČCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2.A

ČÍSLO V TŘIDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK: 2010/2011 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: Daniel

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Velmi rychle a snadno jsi pochopil
problematiku rovnic, kterou jsi ihned
aplikoval do řešení slovních úloh. Díky
tomuto pochopení se Ti zlepšily i další
početní úkony a zároveň se Ti zvýšila
rychlost práce. Jde vidět obrovský
pokrok ve Tvé práci. Mírné obtíže
máš se zápornkami, kde je potřeba
býdnost. Geometrii ovládaš dobře.
Do dalšího studia přejí mnoho
úspěchů.

Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2. A ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: 2010/2011 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Robert*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Tři vypracování geometrických úkolů je precizní. Početní operace sčítání a odčítání ovládáš bezpečně. Násobení a dělení do padesáti ovládáš dobře.

K pochopení rovnic bude potřeba intenzivně procvičovat příklady.

V geometrii je potřeba ucelit si pojmy těles. Přesnost v rysování je velmi dobrá! Do dalšího studia přejí mnoho úspěchů.

Ira Kyselová!

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2.A ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU: ŠKOLNÍ ROK: 2010/2011 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Daněš*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

Geometrii ovládáš velmi dobře teoreticky i prakticky. Výsokní je velmi přesné! Všechny početní operace ovládáš dobře, dokonce i záporky. Snadno jsi pochopila zápis čísla do bubliny. Jediné v čem je potřeba na sobě zapracovat je grafická úprava, díky níž Ti občas vznikají problémy při výpočtech. K dalšímu studiu přej mnoho úspěchů!

Ira Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TŘÍDA: 2. A ČÍSLO V TŘÍDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK: 2010/2011 ROČNÍK: 2.

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ: *Michaela*

DATUM NAROZENÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

NÁRODNOST:

OBČANSTVÍ:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

*Číslo mi a odčíslo mi čísel do sda
ovládáš bezpečně, násobení čísel do
padesáti dobře. Měně obdivíš máš
v dělení. Zde je potřeba stále procvičovat.
Snadno jsi pochopila zápis čísla do
tabulky i příklady typu n vice,
měně. Rysování máš přesně! Pejmy
z geometrie ovládáš bez problémů.
Do dalšího studia přiji mnoho
úspěchů.*

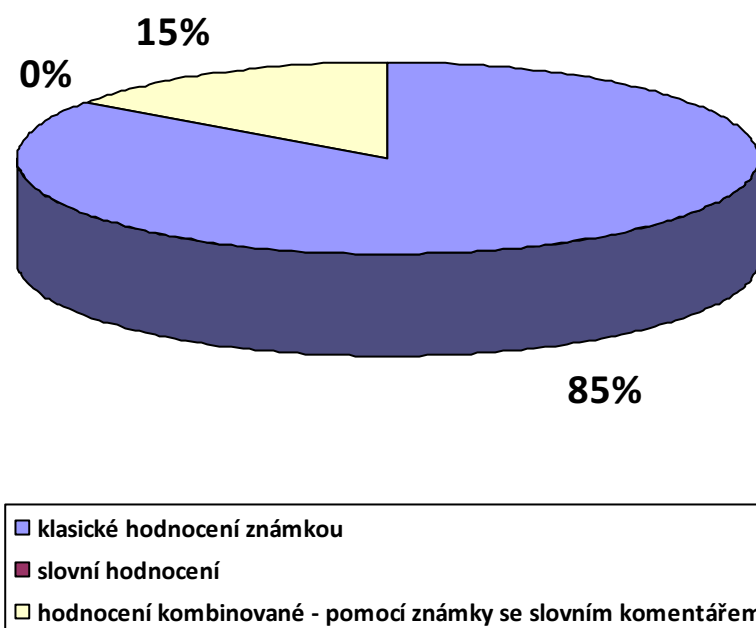
Iva Kyselová

V KRASLICÍCH DNE:

5.9 Dotazníky

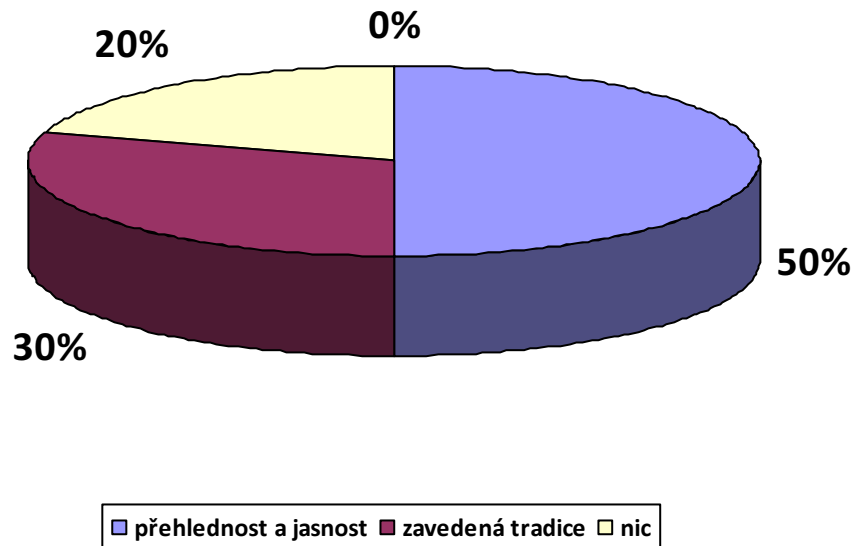
Dotazníkového šetření se celkem účastnilo 20 kolegů z řad učitelů a 80 rodičů žáků, jak prvního, tak druhého stupně základní školy. V dotazníkovém hodnocení jsem chtěla postihnout celkový pohled na hodnocení. Jak jej lidé v dnešní době vnímají a co podle nich znamená, k čemu slouží a jak se tvoří hodnotící kritéria.

1) Jakým hodnocením jste byli hodnoceni Vy?

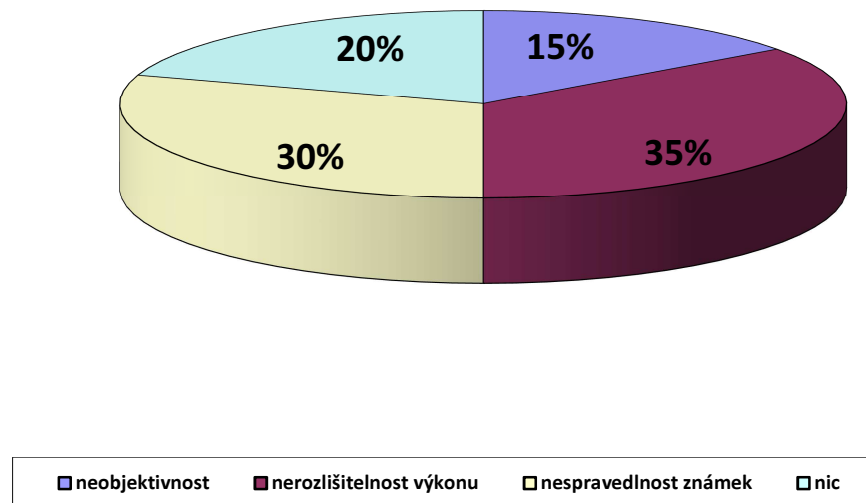

Většina rodičů a učitelů (všichni též rodiče) účastnících se dotazníkového šetření byla hodnocena klasickým hodnocením pomocí známky. Menší množství lidí zná hodnocení kombinované, kdy jim ke známce byl poskytnut slovní komentář a vysvětleno proč je známka taková, jaká je. Ani jeden z dotazovaných lidí nebyl hodnocen jen slovním hodnocením. Někteří dokonce nevěděli, že tato možnost je v praxi aplikovatelná. Již z tohoto výsledku dotazu jasně vyplývá potřeba více informovat širokou veřejnost o všech druzích hodnocení, jejich možnostech, výhodách a nevýhodách. Aby rodiče mohli volit hodnocení dle svého uvážení.

2) Co se Vám na tomto hodnocení líbilo?

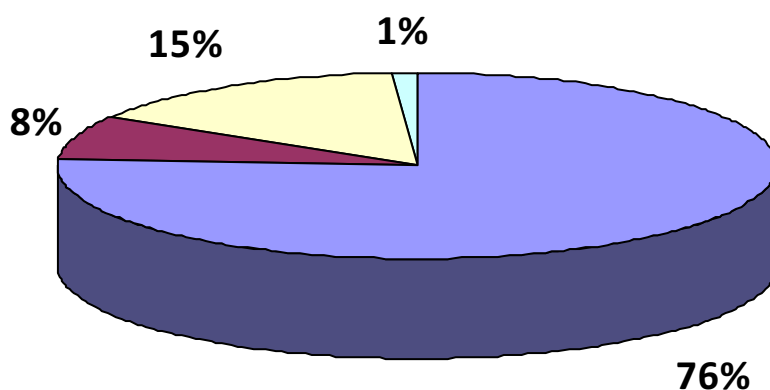
Co se Vám nelíbilo?

Při posuzování, co se na daném hodnocení líbilo či ne, musíme brát v úvahu oněch 20 lidí, kteří byli hodnoceni pomocí kombinovaného hodnocení. Tito lidé zvýšili procento u přehlednosti a jasnosti v dotazu „Co se Vám líbilo?“ a nic v posuzování „Co se Vám nelíbilo?“. Pokud budeme posuzovat jen tradiční hodnocení, zjistíme, že sami lidé, kteří byli

tímto způsobem hodnocení, na něm nevidí moc výhod, ale spíše nevýhody. Je zajímavé, že když jim samotným se dané hodnocení nelíbí, tak požadují, aby tímto způsobem byly hodnoceny jejich děti.

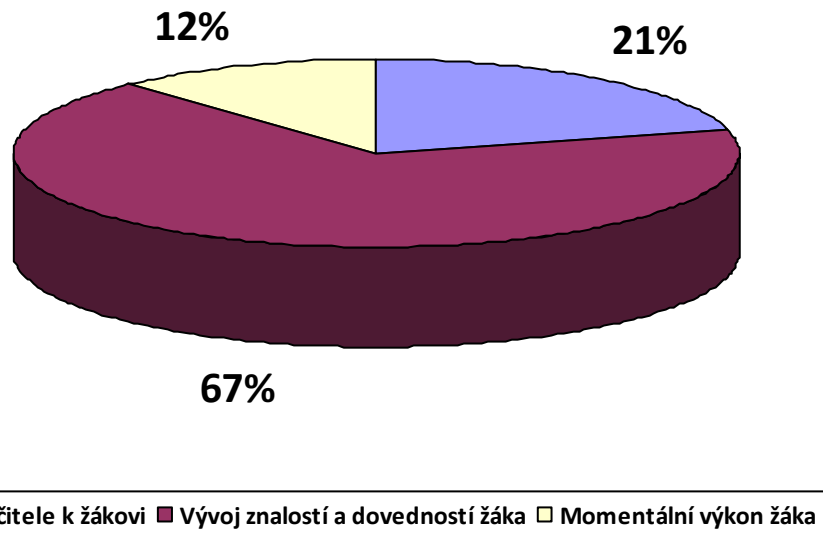
3) Jakým hodnocením byste chtěli, aby bylo hodnoceno Vaše dítě?

■ Klasické hodnocení ■ Slovní hodnocení ■ Kombinované hodnocení ■ Způsob není důležitý

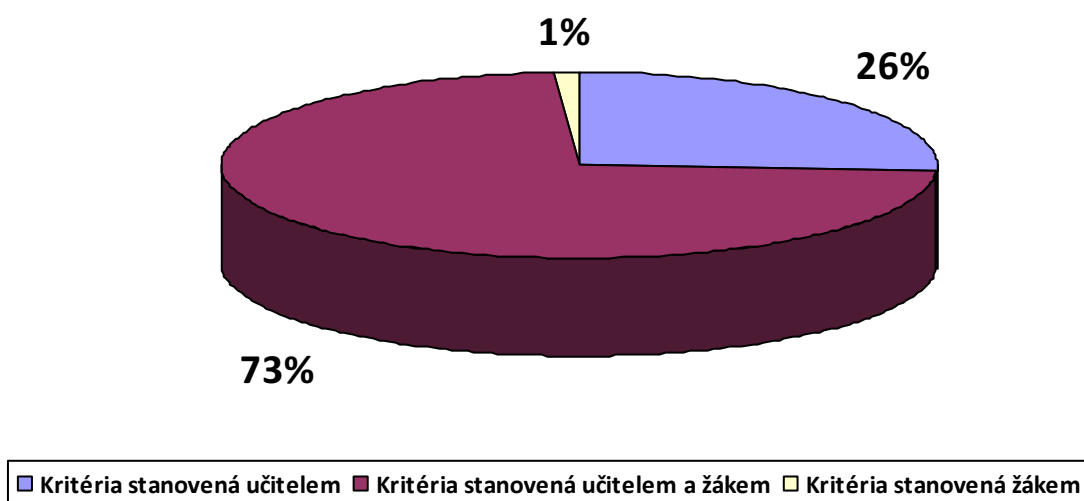
Jak už jsem naznačila v předchozím bodě, lidé chtějí klasické hodnocení. Hlavním důvodem pro to, podle textu ve volném prostoru dotazníku, bylo, že se rodiče domnívají, že učitelé neumí slovně hodnotit. Bohužel ale s nimi musím souhlasit. Jak jsem viděla v praxi, je tomu tak. V naší škole když se na konci devátého ročníku psalo výstupní hodnocení, vypadaly práce některých učitelů, jako přes kopírák. Každý stupeň známek měl svou „šablonu“. Co jsem vydedukovala od kolegyně z vysoké školy, nebylo tomu na ostatních školách jinak. Není se čemu divit, že se od výstupních hodnocení již upustilo a nejsou povinná. Minulý školní rok mi vycházela první třída, u níž jsem byla třídní. Ač nebylo výstupní hodnocení povinné, napsala jsem je. Pro osmnáct žáků mi psaní hodnocení trvalo (po večerech) celý týden. Byla to práce velmi obtížná. Když se mi ale povedlo vše sepsat, měla jsem radost. Ta netrvala dlouho, když jsem pak zjistila, že jej nikdo nečetl. Nedivím se proto rodičům, že tomuto způsobu nedůvěřují. Záleží na nás, učitelích, abychom toto mínění napravili a naučili se se slovním hodnocením pracovat.

4) Co si myslíte, že je pro hodnocení žáka důležité?

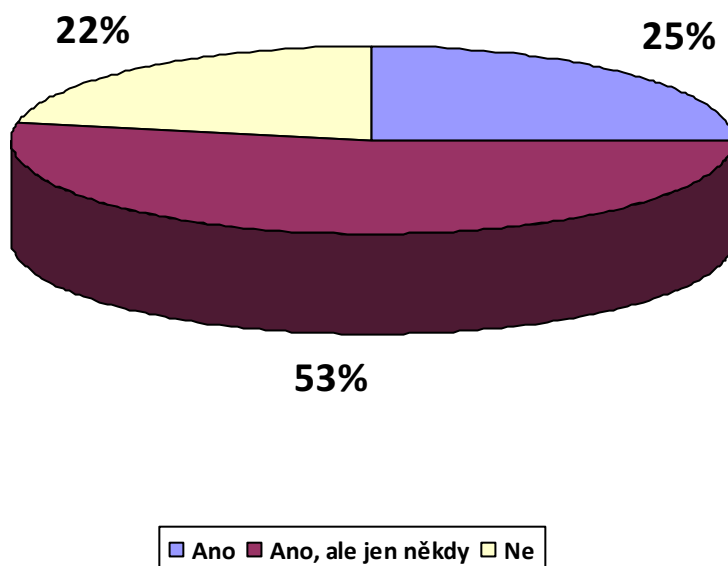
Z tohoto šetření se mi líbil poměrně dost velký pozitivní názor rodičů na hodnocení učitelů vůči dětem. Celých 67 % rodičů má pocit, že je hodnocen vývoj znalostí žáka. Ráda bych věřila, že tomuto názoru odpovídá i skutečnost. Já osobně jsem trochu více skeptická, že pravdu má spíše oněch 12 % dotazovaných, kteří zvolili možnost momentální výkon žáka. Třeba se ale pletu a skutečnost odpovídá dotazníku. 21 dotazovaných má pocit, že známka je především závislá na vztahu učitele k žákovi. Musím podotknout, že k tomuto bodu se přiklonili především rodiče žáků, kteří mají kázeňské problémy. Tito rodiče mají pocit, že se ve známce odráží i negativní vztah učitele a jejich dítěte. Tyto skutečnosti jsem vyzorovala z volného prostoru na vyjádření.

5) Jaká kritéria hodnocení si myslíte, že by měli učitelé užívat?

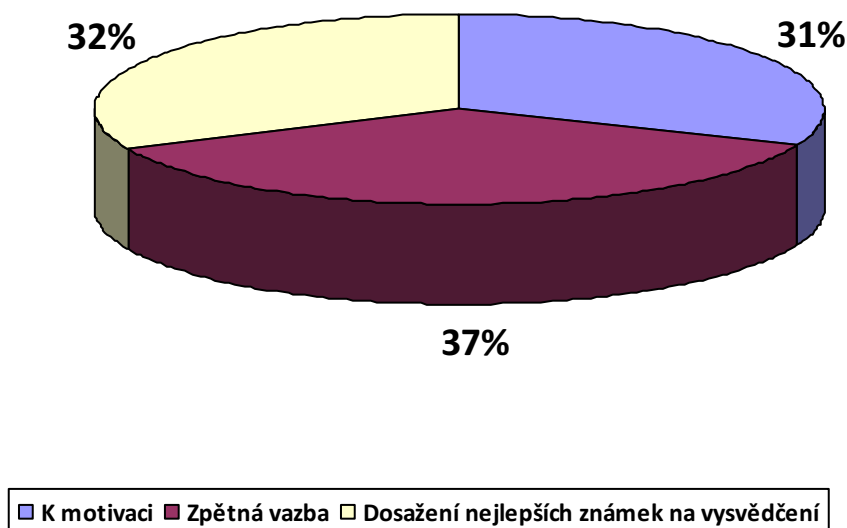
V posuzování kritérií byli rodiče poněkud střízliví. Téměř tři čtvrtiny dotazovaných mají pocit, že kritéria pro hodnocení by měla být stanovena po dohodě s žáky. Po vzájemné diskuzi. Mezi lidmi, kteří odpověděli na otázku tímto způsobem, bylo všech dvacet učitelů. Něco málo přes čtvrtinu rodičů má pocit, že pravidla si má jednoznačně určovat sám učitel. Musím říct, že na tuto otázku bych osobně neměla jednoznačnou odpověď. V některých třídách je lepší mít pravidla společně tvořená. V jiných třídách je zase ku prospěchu, když dodám přesně stanovená pravidla svá. V moderní pedagogické literatuře se upřednostňuje společná diskuse. Ale já si tím nejsem stoprocentně jistá.

6) Myslíte si, že může být hodnocení spravedlivé?

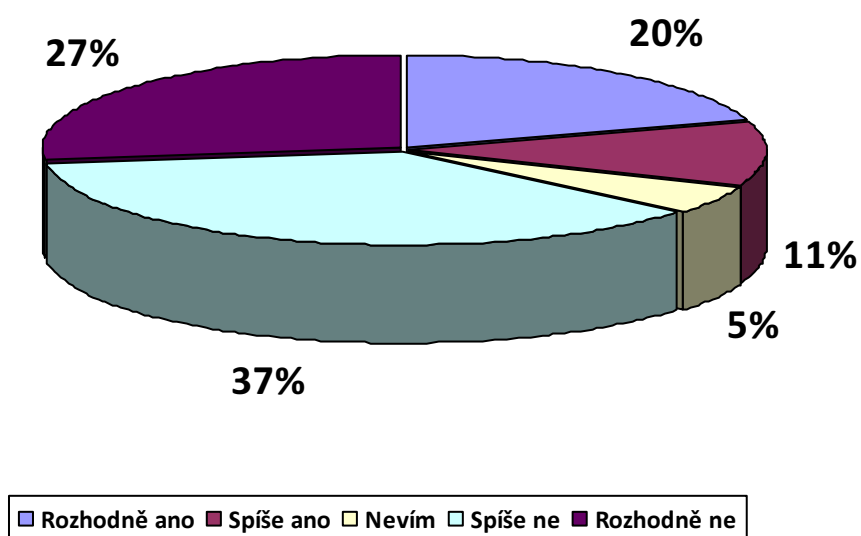
O tom, že může být hodnocení vždy spravedlivé, jsou přesvědčeni především učitelé. Všech dvacet vyjádřilo svůj názor stejně. Rodiče už o této skutečnosti tolik přesvědčení nejsou. Téměř čtvrtina dotazovaných má názor naprosto opačný než učitelé. Musím zdůraznit, že jsou zde všichni, kteří naznačili, že při hodnocení žáka se projevuje především vztah učitele a žáka. Tudiž to byli ti, kteří mají pocit, že špatné chování se projevuje na známkách. Ostatní dotazovaní si myslí, že je hodnocení spravedlivé jen někdy. Jde zde především o názor, že záleží na momentálním rozpoložení učitele, vztahu učitele k žákovi a štěstí při výběru otázek.

7) K čemu má podle Vás hodnocení sloužit?

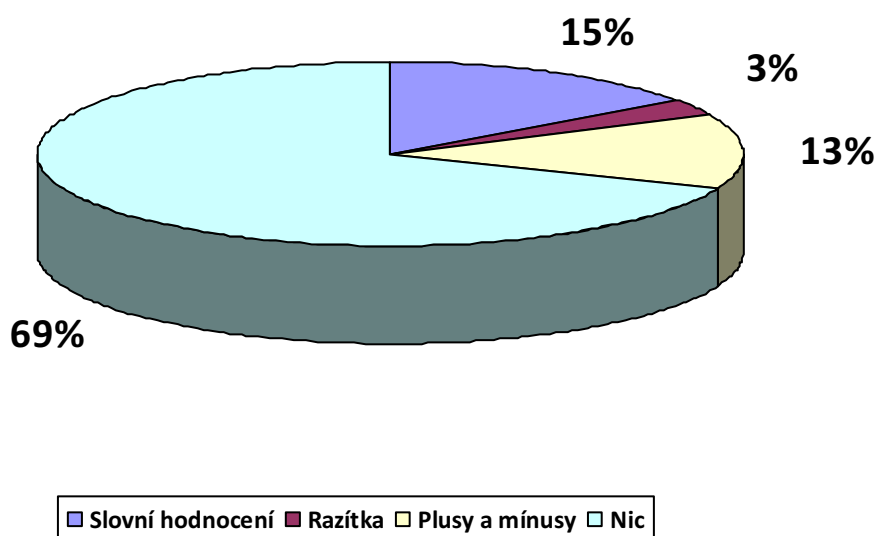

Výsledky šetření v této otázce mě velmi překvapily. Měla jsem pocit, že je přeci naprosto jasné, že hodnocení slouží jako zpětná vazba pro dítě. Z šetření ale vyplývá, že je to jasné pouze učitelům. A to dokonce jen některým. Někteří mají názor ten, že slouží k motivaci dítěte. V tomto ohledu bych byla velmi opatrná, aby šlo opravdu o motivování žáka, a ne demotivování. Třetina dotazovaných má pocit, že je důležité mít co nejlepší známky na vysvědčení. Tato skutečnost je ta, která mě nejvíce překvapila. Myslela jsem, že doba „hrabání“ dobrých známek je pryč. Podle rodičů evidentně ne. Podle nich je to to nejdůležitější, co ve škole děti mají za úkol. Zajímalo by mne, kde je podle nich získávání vědomostí a dovedností? Není to přeci právě tohle, co většina rodičů vyčítá svým rodičům? Že na ně tlačili kvůli dobrým známkám? Nedělají oni teď právě to, že tento postoj obhajují?

8) Dovedete si představit školu bez známek?

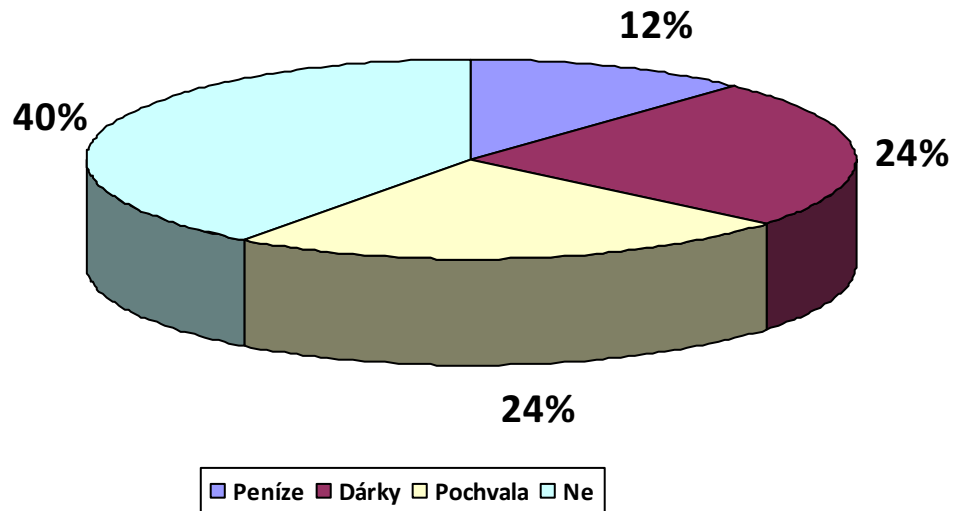
9) Jakou formu hodnocení byste si dovedli představit místo známek?

Většina dotazovaných si nedovede školu představit bez známek. Tito dotazovaní si ani nedovedou představit jinou formu známkování. Zbývající, kteří si dovedou představit školu bez známek, uvádí jako možnost alternativy především slovní hodnocení, plusy a mínusy a dále razítka. Razítka jsou dle mého názoru klasické hodnocení, ale jen použité jinou formou. Z dotazníků vyplývá, že plusy a mínusy jsou myšleny, jako hodnocení zda žák danou látku zvládl či ne. Je smutné, že se nedovedeme oprostít od klasického

známkování. Opět zde uvádím, že je zcela nutné více informovat o možnostech jiných hodnocení.

10) Odměňujete Vaše dítě nějakým způsobem za dobrou známku ve škole?

Tomu jak nahlíží rodiče na známky, odpovídá i jejich odměňování dětí. Pouhých čtyřicet procent rodičů za známky své děti neodměňuje. Ostatní odměňují různými způsoby. V typu odměňování se projevuje především finanční stav rodiny. Ve skupině lidí, kteří neodměňují své děti, se vyskytlo i několik případů, kde rodiče učí dítě k zodpovědnosti. Zodpovědnosti za svůj život. Že jestli chtějí děti v životě něco dokázat, musí se dobře učit, aby se naučily základy pro život mimo školu. Toto rodiče vnímají jako velkou motivaci dětí k učení. Jak bylo možné dočíst se ve volném prostoru pro názory v dotazníku.

ZÁVĚR

Při své pozorovací práci jsem dospěla ke zjištění, že na děti velmi pozitivně působí přítomnost dalšího učitele ve třídě. Toto zjištění bylo pro mne velkým ponaučením. Proto jsem se snažila i ve své výuce na druhém stupni o častější hospitace, které byly více pravidelné a děti měly větší motivaci pro svou práci. To se celkově projevilo velmi pozitivně, i co se docházky do školy týče. Určitá pravidelnost návštěv mi zaručovala i zkvalitnění mé výuky, jelikož mi na hodiny chodily mé kolegyně, které vyučují stejné předměty jako já. Dostalo se mi tak zpětné vazby, která byla daleko rozsáhlejší než v dřívější době, a to hlavně díky četnosti návštěv. Návštěvy měly ještě jednu specifickou vlastnost, a to, že jsem z nich neměla strach, protože nesloužily jako kontrola ze strany vedení, ale kontrola z mé vlastní vůle. Proto mohu začínajícím učitelům opravdu vřele doporučit, pokud si najdete partnera či partnerku z řad starších učitelů, který Vám bude docházet na hodiny, a radit Vám, bude to pro Vás přínosné.

Z dotazníků jasně plyne, že by rodiče měli být více informováni o možnostech hodnocení. O výhodách a nevýhodách jednotlivých způsobů hodnocení, aby si sami mohli jasně říci, které hodnocení je pro ně a jejich děti nejvíce vyhovující. Dalším velmi důležitým poznatkem plynoucím z dotazníkového šetření je, že by se se slovním hodnocením měli seznámit mnohem více i učitelé a měli se s ním naučit zacházet. Pro začátek alespoň v ústní formě.

Myslím, že každý druh hodnocení má své výhody a nevýhody a záleží na nás, učitelích, abychom si z každého vzali přesně to, co potřebujeme. Co ale především potřebují děti, pro lepší motivaci, pro větší chuť chodit do školy, pro jejich lepší rozvoj.

RESUME

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] KALHOUS, Z., OBST O. A KOL.: *Školní didaktika*; Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X
- [2] KOLÁŘ, Z., NAVRÁTIL, S., ŠIKULOVÁ, R.: *Školní hodnocení a jeho současné problémy*; Ústí nad Labem: Garti, 1998. ISBN 80-7044-202-6
- [3] LUKÁŠOVÁ, H.: *Kvalita života dětí a didaktika*; Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-784-8
- [4] MAŇÁK, J., JANÍK T. *Problémy kurikula základní školy*; Brno: Centrum pedagogického výzkumu PDF MU, 2006. ISBN 80-210-4125-0
- [5] NOVÁČKOVÁ, J.: *Přednosti a rizika různých forem hodnocení žáka*. Učitelské listy, roč. 12, č. 8., 2005.
- [6] SCHIMUNEK, P.: *Slovní hodnocení žáků*; Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-91-7
- [7] SLAVÍK, J. *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9
- [8] TUČEK, A. *Problémy školního hodnocení žáků: Úvod do nauky o hodnocení žáků*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1966.
- [9] VELIKANIČ, J. *Skúšanie, hodnotenie a klasifikácia žiakov*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1973.
- [10] VOSNIADOU, S. *Jak se děti učí*. In DVOŘÁK, D. *Efektivní učení ve škole*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-556-3
- [11] *Koncepce matematické gramotnosti ve výzkumu PISA 2003*; Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2004
- [12] *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*; Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004
- [13] *Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky*

PŘÍLOHY

Úvodní dopis rodičům

Formulář – vysvědčení

Dotazník

Vážení rodiče,

chtěla bych Vás tímto požádat o spolupráci na mé diplomové práci. Svou závěrečnou práci jsem se rozhodla věnovat tématu „Slovní hodnocení v matematice v první a druhé třídě na základní škole“. Vzhledem k tématu, je potřeba navštěvovat třídy a pozorovat děti. Pozorování je potřebné z toho důvodu, abych mohla na jeho základě následně na konci školního roku vytvořit slovní hodnocení z daného předmětu, abych měla potřebná data, co vše žák zvládá a co mu dělá problémy. Žádám Vás tímto o souhlas s pozorováním právě Vašeho dítěte. V případě zájmu Vám mnou vyhotovené slovní hodnocení předám také.

S pozdravem a přáním pěkného dne Iva Kyselová

SOUHLASÍM S POZOROVÁNÍM – NESOUHLASÍM S POZOROVÁNÍM

MÁM ZÁJEM O SLOVNÍ HODNOCENÍ – NEMÁM ZÁJEM O SLOVNÍ HODNOCENÍ

Žák:

Podpis rodičů:

ČESKÁ REPUBLIKA

ZŠ A MŠ KRASLICE, HAVLÍČKOVA 1717, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE
Havlíčková 1717, 358 01 Kraslice

TRÍDA:

ČÍSLO V TRÍDNÍM VÝKAZU:

ŠKOLNÍ ROK:

ROČNÍK:

VYSVĚDČENÍ Z MATEMATIKY

JMÉNO A PŘÍJMENÍ:

DATUM NAROZENÍ:

NÁRODNOST:

HODNOCENÍ ŽÁKA ZA II. POLOLETÍ:

RODNÉ ČÍSLO:

OBČANSTVÍ:

V KRASLICÍCH DNE:

Dotazník

Tento dotazník slouží k diplomové práci „Slovní hodnocení v matematice v první a druhé třídě na základní škole“ Ivy Kyselové.

1) Jakým hodnocením jste byli hodnoceni Vy ve škole?

- klasické hodnocení známkou
- hodnocení slovní
- hodnocení kombinované – pomocí známky se slovním komentářem

2) Co se Vám na tomto hodnocení líbilo a co naopak ne?

3) Jakým hodnocením byste chtěli, aby bylo hodnoceno Vaše dítě?

- klasické hodnocení známkou
- hodnocení slovní
- hodnocení kombinované – pomocí známky se slovním komentářem
- způsob hodnocení není důležitý

4) Co si myslíte, že je pro hodnocení žáka důležité?

- vztah učitele k žákovi
- vývoj znalostí a dovedností žáka
- momentální výkon žáka při hodnocené aktivitě

5) Jaká kritéria hodnocení si myslíte, že by měli učitelé užívat?

- kritéria stanovená pouze učitelem
- kritéria stanovená učitelem ve spolupráci s žáky
- kritéria vytvořená samotnými žáky

6) Myslíte si, že může být hodnocení spravedlivé?

- ano, může
- ano, ale pouze někdy
- ne, nikdy nemůže být plně spravedlivé ke všem

7) K čemu má podle Vás hodnocení sloužit?

- k motivaci dítěte učit se
- jako zpětná vazba pro dítě, co mu jde a co ne
- k dosažení nejlepších známek na vysvědčení

8) Dovedete si představit školu bez známek?

- rozhodně ano
- spíše ano
- nevím
- spíše ne
- rozhodně ne

9) Jakou formu hodnocení byste si dovedli představit místo známek?

10) Odměňujete Vaše dítě nějakým způsobem za dobrou známku ve škole?

- ano, penězi
- ano, dárky
- ano, pochvalou
- ne

Prostor pro komentáře případně dotazy k dotazníku:

Děkuji za Váš čas strávený na tomto dotazníku. Iva Kyselová